

BUREBISTA — regele geților din cimpia Dunării, apoi al tuturor geților, dacilor și al altor triburi nord-trace
DECENEU — Marele preot
DEOPUS — întâiul sftnic
VEZINA — al doilea sftnic
ACORNION — fruntaș din Dionysopolis, oaspe și „ambasador“ al lui Burebista

**GHEORGHE
MUȘU**

REGELE RĂSTRIȘTEI BUREBISTA

**Dramă istorică
în trei acte
(8 tablouri)**

**BYZOS
CLAGISSA
DERZENUS
GAIDREA
MEDOPA
RONACES** } tarabostes ai geților

**COTISON
BICILIS
ZOLTES** } tarabostes ai dacilor,
respectiv „ambasadori“

**BALAS
CENTOZAERA** } tarabostes ai triburilor
din nord-vest,
respectiv „ambasadori“

**DENTUPES
ZURATURMENIS** } tarabostes ai tribu-
rilor din nord-est,
respectiv „ambasadori“

**ALȚI TARABOSTES AI GEȚILOR
 ÎNȚIUL CĂLUGĂR
 AL DOILEA CĂLUGĂR
 ÎNȚIUL GET COMAT
 AL DOILEA GET COMAT
 AL TREILEA GET COMAT
 AL PATRULEA GET COMAT
 ÎNȚIA PERECHE DE TINERI
 A DOUA PERECHE DE TINERI
 A TREIA PERECHE DE TINERI
 A PATRA PERECHE DE TINERI
 TRIADĂ DE BĂRBAȚI-TAURI
 TRIADĂ DE FEMEI BACANTE
 UN TINĂR SILEN
 UN BĂRBAT SILEN
 COR DE FETE, DIN CULISE
 UN COPIL DE CASĂ
 UN VESTITOR**

ACTUL I

Tabloul 1

(Scena înfățișează o cîmpie mărginită de pădure, în stînga și în fund; la dreapta, o vie, care înaintează pînă în marginea scenei. Aici se pot vedea vase de vin: butii, butelii, ulcioare, stacane etc. În fund, în planul al doilea, ridicat pe un postament, un taur de bronz. La ridicarea cortinei, Intîiul și Al doilea get comat orînduiesc vasele de vin, iar Al treilea și Al patrulea meșteresc încă la taur. Sint spre sfîrșitul muncii și al zilei.)

SCENA 1

(Intîiul, Al doilea, Al treilea și Al patrulea get comat.)

INTÎIUL GET COMAT

(oprindu-se o clipă din lucru):
Dulce-i traiul, ca-n povești:
Să tot bei și să iubești!

AL DOILEA GET COMAT

(în același joc):
Știm cu toți cum e la noi:
Getul doar cu cinci neveste
Nu-i deloc get de nădejde!

AL TREILEA GET COMAT

(în același joc):
Cine are numai trei
Este get fără teme!

AL PATRULEA GET COMAT

(în același joc):
De ești get mai potrivit,
La vreo zece te-ai oprit!

INTÎIUL GET COMAT:

Iar de ești un get cu stare,
Tu petreci, în voie-bună,
In adîncă desfătare —
Tot cu alta împreună —
Cîte zile sint pe lună.

AL TREILEA GET COMAT:

Iar, la noapte, voia-bună
O să fie și mai mare!
Cît e-n stare fiecare,
Om cu stare, fără stare —
După datina străbună!

AL DOILEA GET COMAT

(privind la taur):
După datina străbună,
Noi în zeu și zeu-n ele!

AL PATRULEA GET COMAT:

(terminînd de aranjat dedesubturile taurului,
trecînd să deretice):
Noi în zeu și zeu-n ele!
Care poate să ne-nșele?

AL TREILEA GET COMAT

(ironic):
Că, doar, zeu-ți ia nevasta!
(Terminînd de aranjat coarnele taurului.)
El ți-a pus podoba-aceasta!

AL DOILEA GET COMAT

(în jocul dinainte):
Chip de-obștească bărbăție,
Să sporești în seminție.

AL PATRULEA GET COMAT

(trecînd să orînduiescă vasele și să deretice,
impreună cu Al treilea get comat):
Hai, mai bine, 'n voie-bună,
Lucrul zilei să-l sfîrșim,
Vasele să rînduim,
Pentru lucrul ce ne-așteaptă,
Pentru lucrul de la noapte!
Nu vedeți că s-a înserat?!

INTÎIUL GET COMAT

(în jocul dinainte):
Este zeului pe plac
Vinului să-i dăm de hac,
Din stacane, din ulcioare —
Peste poate, fiecare,
De la mic pînă la mare!

CEILALȚI GEȚI COMAȚI

(idem):
Vinului i-om da de hac,
Cum e zeului pe plac,
Din stacane, din ulcioare —
Peste poate, fiecare,
De la mic pînă la mare!

TOȚI GEȚI COMAȚI

(*în acclasi joc*) :

De când sîntem pe pămînt,
L-am sorbit pe zeul sfînt,
Cît mai sîntem și vom fi,
Pururea îl vom sorbi.
El ne dă vigoare-n trup
Și ne-nalță, eu-al său duh,
Sus la ceruri, între zei —
Cînd sîntem la fel ca ei !
(*Apucînd cîte un ulcior și ridicîndu-l.*)
Slavă zeului cîntăm,
Cu ulciorul închinăm !
(*Sorbînd din ele, „destoinic“.*)
Sus, la ceruri, tot urcăm,
Sus, la ceruri, noi, buni geți,
Drepti, nemuritori și... beți !
(*Lăsînd jos ulcioarele și pornînd, de la marginea viei, să iasă, prin stînga.*)
Iar, la noapte, voia-bună
O să fie și mai mare,
Cît e-n stare fiecare,
Om cu stare, fără stare,
De la mic pînă la mare —
După datina străbună !

(*Se înserează din ce în ce mai mult. Frunzele, copacii, plantele se apleacă șoptînd unele altora : din frunziș se aude cîntarea de dragoste a păsărilor, în marea mișcare a vietăților codrului și cîmpului : începe nunta firii, Deodată, din fund, din stînga, apar, în fugă, o Tinără și un Tinăr, care o prinde din urmă. Se opresc, o clipă, la marginea codrului.*)

SCENA 2

(*Tineri și tinere, perechi ; un Tinăr silen. Întia pereche de tineri.*)

TINĂRA

(*căuțînd să-și desprindă rochia din creanga în care s-a prins*) :
Dragul meu, mi-e tare frică,
Vuietul pădurii urcă,
Creanga straiete-mi ridică.
Zău, voi face cale-ntoarsă !

TINĂRUL

(*apucînd-o*) :
Dacă nu ești credincioasă.
Ai s-o faci, dar știi prea bine,
Crengile, ce vor cu tine,
Ce te-asteaptă pînă mîine.
Nu fugi de ce ți-e drag.
Că, oricum, tot n-ai să scapi.
Ia privește, cum și Firea
A-nceput, de-aceum, nuntirea !
(*Privind spre adîncul codrului, unde corurile păsărilor, concertul nupțial izbucnesc mai puternic.*)
Toate păsările cîntă,

De iubire se-nfierbîntă,
Tot aleargă-n dans rotat,
Capu-l poartă legănat,
De iubire îmbătao,
De iubirea fără moarte !
(*Merg. îmbrățișați, de-a lungul codrului, spre a se pierde, în fund, în dreapta.*)

(*Intră a doua pereche, ea, alergînd spre vie, oprindu-se la margine, el, desprinzîndu-se din vie, trăgînd-o, cu un braț, într-acolo.*)

TINĂRUL :

Zeul brațul își întinde
Și degrabă te cuprinde !

(*A treia pereche, venînd, în joc simetric, în dans rotat, din stînga, mergînd de-a lungul codrului, spre a se pierde în el.*)

TINĂRUL :

La rotirile-n pădure,
Mintea, cine o să-ți fure ?

(*A patra pereche, venînd, de asemeni, din stînga, în dans rotat, în mișcare iute, de-a lungul viei, spre fundul codrului, unde el o presară cu frunze de viță.*)

TINĂRUL :

Din năvalnicul alai,
Cui ți-e drag, din ceas de seară,
Pînă soarele răsare,
Via Domnului, s-o dai ?

UN TINĂR SILEN

(*scoțînd capul dintre frunzele viței de vie și privînd în urma lor*) :
O cam duce-n foi de viță !
(*Cîntînd și jucînd, spre a dispărea, apoi, în vie.*)
Dar ce-mi pasă mie, zău,
Dacă-i plin butoiul meu !

(*S-a inserat de-a binelea, se lasă noaptea, Stele, lună plină învăluie toată împrejurimea în razele lor. În fund, taurul de bronz pare că începe să ardă din ce în ce mai puternic. Se aud sunete răsunătoare, de căldări de bronz, surde bubuturi de tobe, grave, răscolitoare acorduri de flaute frigiene, cînd mai apropiate, cînd pierzîndu-se în depărtare.*)

TRIADĂ DE FEMEI BACANTE

(*năvălînd din stînga, în dans rotitor*) :
Noaptea-aceasta, pînă-n zori,
Zeul-taur adorăm,
Trupul nostru-i închinăm !

SCENA 3

PERECHE DE BĂRBAȚI SILENI

(*unul, Tinărul silen de mai înainte ; înșăișarea clasică, pîntecele mare, coroană de ie-*

dră pe cap, venind din stînga, în mișcare lentă, clătînată, înaintînd spre vie):
Zeul vinului serbăm,
Trupul nostru-i închinăm!
(Într-o vie, amîndoi.)

BĂRBATUL SILEN

(revenind cu un ulcior, gesticulînd sentențios, urmat și mînat de Tinărul silen):
Credincioșul îmbătat
Este zeului pe plăc!

(Apoi, în același joc și timp, cînd în culișă se încinge dans rotitor, turbat al bacanților, în larg ecou pe scenă.)

TINĂRUL SILEN

(punctînd spusele sale):
Zeul, toate le cuprinde,
Pină-n ceruri se întinde,
Esté aer; este duh,
Né ridică în văzduh!

BĂRBATUL SILEN

(în jocul corîspunzător):
Totul crește, tot se umflă,
Céru! și pămîntul temple.
Se rotește, furioasă,
Zeitatea: uriașă!

(Beau din ulcioarele ridicate, în contururi pregnante — pînăce prelungite, la rîndul lor, de butiile, butețiile și ulcioarele rînduite la marginea viei; totul, în alcătuire simetrică, în forme turgescente, ale firii, în excesul ei, încheindu-se monstruos — în timp ce sunete de flaute, chimvale, tobe și căldări de brînzi se întesc, aștătoare, iar muget profund, răscolitor, de taur, se aude din fund, sub lumina în roșu de foc, apoi roșu mōhorit — cu hăurile carbe, cu vidul, în care se sfirșește bacanata, după ce, în căutarea „implinirii”, a nemuririi, prin vin, în orgie, străbătuse și o notă mai dureroasă.)

TRIADĂ DE BĂRBATI-TAURI

(venind din stînga, în dans rotitor, turbat, cu straniu, demențial joc final, în ecou asemănător și celui din culise):
Spargé balta, eu-a lui coarne,
Bate zarea, eu copîta,
Zeul-taur, înmîta
Însoțire împlinește!
Tot morișcă se-nvrîtește!

O VOCE DE BAS

(răsunînd din culise, în prelungirea mugetului de taur):
Săvrșim, toți, Liturgia
Care-aduce Rodnicia!

(Peștera sacră a Marelui zeu, sub sprinceană Muntelui sfînt, Cogaionon, care se conturează deasupra acesteia. Interiorul, prelungit în stînga, cu gura spre dreapta, are, în centru, un vechi altar, cu foc sfînt aprins. La mîrginea din dreapta, în planul doi, un colț de cer. Liniște adincă, atmosferă de reculegere și de taină, subliniată și de ultimele clipiri ale stelelor, întrevăzîndu-se de la gura peșterii, coborînd departe, cu și sub lună, relieful, sub lumina lor, „sprinceană, ochiul muntelui”; în contrast puternic cu atmosfera bacanalei, cu vidul beznei în care s-a încheiat; în contrast cu tonalitatea zgomotoasă a acesteia, în nota, tonul dominant tainic, în desfășurare evasinarativă, într-un dialog fără opoziții, totul, cu între inițiali: comunicare, cuminecare, ofițiere, față de liturghia orgie dinainte; în toate, la antipodul inițierii orgiace — ca într-un dialog Apollon-Dionysos, apolinic-dionisiac. Iar, afară de stilul culturilor, în situare istorică: la această cîrmătură a ei, prin conflictul și opoziția dintre Cezar și Burebista, muntele Cogaionon se înalță în fața Capitoliului, a cîmînelor Romei, a Cetății eterne, cu Vaticanul. În situarea acțiunii: dramei: la ridicarea cortinei, întîind și Al doilea călugăr urcă prin gura peșterii, aducînd flori proaspăt culese, întrebté, îndeosebi, lumînărele.)

SCENA I

(Întîiul și Al doilea călugăr.)

INTIUL CĂLUGĂR

(punînd și aranjînd florile pe altar):
Sălbatic, lung-au răsunat,
In fund de codru și de noapte,
Cătări-cu jocuri dezmatate
Și vîghea noastră-au tulburat.

AL DOILEA CĂLUGĂR

(în același joc, apoi aștînd focul sfînt):
Sălbatici toți, întreaga țară
Prelung viaa; aștătoare,
Și stai, tu, preot, amețit
De orbul hău dezvăluit.

INTIUL CĂLUGĂR

(în mișcare spre avanscenă):
Pornesc și răul, vechiul joc;
De-a bea oriînd și-u orice loc!

AL DOILEA CĂLUGĂR

(*in același joc*) :

Greșesc în Sfânta-nvățătură,
Lumină-n ceruri și Făptură !

INTIUL CĂLUGĂR :

Ce-or spune-acum acei străini

Veniți la Pontul Euxin ? !

Sfios grăiau : „Voi sînteți dreptii,

Ca-ncoașteți legile vieții
Nemuritoare, 'n ea urcați !”

AL DOILEA CĂLUGĂR

(*solemn*) :

Cu toții să urcăm ! Curați,

De Mîntea-Soare luminați !

AMINDOI CĂLUGĂRII

(*recitînd, în ton înalt, Imnul călugărilor, cînd se luminează „sprînceana muntelui, Ochiul sfînt al zeului”*) :

Curvioși, în Preacurata

Vetră sfîntă, o, Zamolxis —

Sub sprînceana muntelui,

Muntelui, Preasfîntului —

Săvîrșim Dreptatea, 'n veac,

Drum durăm spre Tine : „nedt !

SCENA 2

(*Aceiași și Deceneu.*)

AMINDOI CĂLUGĂRII

(*înclinîndu-se în fața lui Deceneu, care înaintează din stînga, făcînd coridor spre altar, rostînd, cantat, înalt, în continuarea motivului luminii, formula sfîntă a Marelui preot Deceneu, „(Duh)Slăvit” — amîndouă, din Oratoriul geto-dac*) :

Călăuză : Mîntea sfîntă,

Pronia sau Kimeros¹,

Deceneu, slăvitul zeu !

¹ Cuvîntul și forma din original, din imnul respectiv. Dealtfel, cuvîntul, în aceeași formă și înțeles, aparține și fondului limbii frigiene, cum reiese din glossa corespunzătoare de la Hesychius (Kimeros : nous, Phryges ; cf. și Noos, la Anaxagora) : linie pe care se situează și numele tribului traco-scit cimmerienii (min-toșii, înțelepții) ; familie din care face parte, probabil, și cuvîntul neaoș românesc pentru enigmă — anume, *cimilitură* lucru, chestiune de inteligență, judecată) ; în continuitatea unui popor durînd prin „cumințenia sa, a pămîntului său”, fostul zeu Zamolxis, cu acest atribut, și preotul său. Profil cultural ivit încă din neolitic, în chipul „Gînditorul” — și artistic, capodoperă — în continuitate, divin ipostaziată acum.

(*La ultimele cuvinte ale călugărilor, întiul sfetnic al regelui, Deopus, intră prin gura peșterii, îndreptîndu-se spre Deceneu.*)

SCENA 3

(*Aceiași și Deopus, întiul sfetnic, apoi Burebista și Vezina, al doilea sfetnic.*)

DEOPUS, LUMINĂ-SFETNIC

(*înclinîndu-se, rostînd apoi, cu ton solemn, formula sacră*) :

La chipul viu al zeului,

Icoană-n munte-a lui Zamolxis,

Se suie chipul regelui,

Urmat de drepti la taine sfetnic.

INTIUL ȘI AL DOILEA CĂLUGĂR

(*incadrîndu-l, la distanța convenită, pe Deceneu, către care se îndreaptă, venind prin gura peșterii, Burebista și Vezina, în timp ce, împreună cu Deopus, al doilea sfetnic încadrează corespunzător pe rege, și intonînd imnul Marelui preot și al regelui, din Oratoriul respectiv, cînd, accentuînd motivul ochi-rațiune, se luminează, iarăși, „ochiul muntelui”*) :

Raze de soare, raze de lună,

Sfetnici, călugări stau în cunună

Jur-împrejurul chipului zeului ;

Ochiul de ziuă și ochiul de noapte,

Astre de-a pururea îngemănate,

Soare și lună, Lumini ale lumii.

Raze de soare, raze de lună,

Sfetnici, călugări stau în cunună,

Vrednici păstori și regi ai noroadelor,

Deceneu—Burebista, veghind împreună !

BUREBISTA

(*în ton larg, sub lumina ultimelor raze ale lunii, în bătaia zorilor*) :

De-aseară spre munte-am pornit,

S-ajung la Marele sfetnic,

Icoana Domnului veșnic,

Al neamului, regiilor geți ;

S-aduc cuvîntul dreptății,

În lanul singurătății,

Cîndva, de zeu semănat,

(*sub reflectarea, prin gura peșterii, a Malului nebun, cu straniile lui forme, în contururi șerpuint, semănînd și a balaur — sugerînd dereglarea minții*)

Balaur, acum, așezat.

Și, 'n noaptea cea adîncă,

Gonînd, străini, pe oai,

Răzbeam cu fulgerarea

Luminii, 'n trist alai !

Giorchine, la Malul nebun,

Stau geții, să sugă ! Un drum

Podit în jos, să-l calce,

Oricînd, dușmane-armate !

DFEGENEU

(solemn) :

E rodul deșănțării,
Pe Malul² destrămării
Din Pronie : din Kimeros !
Și pururi vom rămâne
La marginea istoriei,
De nu-i dăm Rațiunii,
Primat, în mersul lumii,
De nu putem răzbate
Din joc de minți furate.

BUREBISTA :

De el mă-mpiedicam,
Întreagă-această noapte,
La tine când veneam,
Sub ochiul lui Zamolxis,
Lucind din Necuprins.

DECENEU

(în aceeași tainică, luminoasă vibrație a zărilor,
a zorilor, mă puternic revărsate) :

Adâncul tot veghea,
Și, 'n noaptea neamului,
În gol se oglindea.
Dar, arc pe marele hău,
Cuvântul ascunsului zeu
Lucea-n răspuns chemărilor,
Răzbea spre geții-n foc, vâltoare !

BUREBISTA

(cu patos) :

Atunci, strig vechea grea-ntrebare :
Cu furia de însoțire
(Tertip, că-i magică rodire)
Legat, și-acum nu vom stârpi
(Tertip, că-i drum spre nemurire)
Cumplit nărav, hând peste fire ?

DECENEU

(solemn, tăios) :

A fulgerat răspuns în veac
Stăpînul lumii geto-dac :
„Stîmпиi spurcat Desfrul, via,
Șerpi-suc surpînd Destoinicia !
Schismatici, surzi la Dreapta-lege,
Giorchini de-amaruri veți eulege !”

BUREBISTA

(solemn, larg) :

Curați, cuviincioși ca și ziua ! Fugind
Din nopți spurcate, roș-negru lucind,

² După formula originală. Dealtfel, cum este cunoscut dinainte, cuvântul nostru *mal* este de origine tracă — pe atunci, cu sensul munte, deal. Luat (după modul culturii arhaice, unde simbolul are valoare de real, mai mult : valoarea esențelor) în sens figurat, alternînd cu cel propriu, sau laolaltă amîndouă, Malul (Muntele) destrămării, Malul nebun se înalță, în geografia fizică și spirituală, canonic, în fața Muntelui sfînt Cogaionon.

Pornim înalți, să ne suim,
Pe arcul săgetînd în plin,
Pe sulite din răsărit,
Spre Omul, soare strălucit.

(Se înclină în fața altarului și, alăturîndu-se lui Deceneu, stau înalți amîndoi, în timp ce soarele răsare ; discul lui, ca și „ochiul muntelui, ochiul zeului“, razele lui, ca niște sulite, izbindu-i.)

INTMUL ȘI AL DOILEA CĂLUGĂR, CEI DOI SFETNICI

(cu ochii la Deceneu și Burebista) :
Raze de soare, raze de lună,
Sfetnici, călugări stau în cunună
Jur-împrejurul chipului zeului ;
Ochiul de ziuă și ochiul de noapte,
Astre de-a pururea îngemănate,
Soare și lună, lumini ale lumii !

CORTINA

Tabloul 3

(Scena înfățișează sala tronului din Argedava. În fund, în dreapta, o fereastră înaltă ; în stînga și în dreapta, marile uși domnești. Mai în fund, la mijloc, tronul, cu cele trei trepte ale sale ; în înaltul său, coroana regală și ochiul zeității³, Pronia sau Kimeros, vechind peste țară ; în latura sa stîngă, ușa spre camera de taină a regelui. Tronul și întreaga încăpere sînt îmbrăcate, predominant, în roșu și galben, culorile geților lui Burebista ; ca elemente decorative, soarele, luna și stele. La ridicarea cortinei, se aude furtuna dezlănțuită ; din cînd în cînd, se aud trăsnete, prin fereastră se întrevăd fulgere. Cîteva momente, scena goală.)

³ Firească personificare și simbol al înțelepciunii, notorii în cultura indiană ; iar triada sacră cuget (cap)-ochi-trup, în cultura tracă, este atestată și în versiunea de la Platon („Charmide“, par. 156 d, 157 a), mărturie și coordonate fundamentale.

(*Tarabostes Byzos, Clagissa, Derzenus, Ronaces, Medopa, Gaidrea.*)

BYZOS

(*intrînd, prin dreapta, scuturîndu-se de ploaie, întunecat*) :

Ei, dar nu e de glumit,
Larg, potopul s-a pornit !

INTIUL TARABOSTE, MEDOPA

(*în același joc*) :

Da, s-a întrecut cu gluma,
Greu, potopul vine-acuma !

RONACES

(*în același joc*) :

Ploaie, ceață grea-coboară,
Lumea-ntreagă înfășoară !

DERZENUS

(*intrînd, grăbit*) :

Plouă-ntruna, cu găleata,
Să încece lumea toată !

CLAGISSA

(*în același joc*) :

O făcurăm noi cam lată,
De băurăm via toată,
Însă zeul, și mai și :
Nu se lasă, noapte, zi !

GAIDREA

(*în același joc*) :

Curge zeul în șuvoaie,
Umflă riuri și piraie !

MEDOPA

(*trecînd în mijlocul lor*) :

Ei, vă place cum se umflă,
Cerul și pămîntul umple ? !
Parcă-asa îl lăudați,
Vinul, bravi, cînd îl sorbeați ? !

CLAGISSA :

(*în ton rău prevestitor*) :

Ei, ne dă uitării barbe,
Lumii de la început,
Din genuni, cînd s-a născut.

DERZENUS :

Nu ! Strămoșii ne-au dat leac,
Fie zeului pe plac !

TARABOSTES

(*în cor, afară de Medopa și Byzos*) :

Iute, afară să ieșim,
Sus, spre ceruri, să țintim !
După Sfîntele cuvinte,
Să-ajutăm, în lupta ei,
Intocmirea cea cuminte !

(*Tarabostes Derzenus, Clagissa, Ronaces, Gaidrea, ies, în grabă ; Byzos și Medopa se îndreaptă spre fereastră și privesc afară. Furtună puternică, fulgere, trăsnete. În intervalele lăsate de ultimele, se aud vocile nobililor tarabostes, coboriți în curtea palatului.*)

DERZENUS, CLAGISSA

(*din curte*) :

Greu căzînd în sulii dlese,
Grea furtună : zeul ei —
În furtună de săgeți —
Să-l țintim, să-l doborîm !

GAIDREA, RONACES

(*în același joc, din cealaltă parte a curții*) :

Grea furtună : zeul ei —
În furtună de săgeți —
Să-l țintim, să-l doborîm !

(*Se aude șuierul săgeților trase, repetat, spre nori ; prin fereastră se întrevăd fulgere.*)

BYZOS

(*de la fereastră*) :

Rău ați tras ! Iar n-ați lovit !

(*Suiere de săgeți, în același joc de fulgere.*)

TARABOSTES

(*din curte, în cor*) :

L-am lovit, l-am înfrînat !

(*Fulgerele continesc, ploaia curge mai potolit.*)

MEDOPA

(*de la fereastră*) :

Norocoși, urcați, la sfat !

(*Clipe de tăcere înăuntru și afară, unde ploaia curge și va curge mai rar și potolit, de-acum înainte, pînă va înceta cu totul. Tarabostes revin, din curte, pe scenă, făcînd grup ; în urma lor, alți tarabostes, pe aceeași ușă. După o clipă, ușa din stînga tronului se deschide și, însoțit de cei doi sfinici, Burebista intră și urcă pe treapta cea mai înaltă a acestuia.*)

SCENA 3.

(*Tarabostes, și Burebista, Deopus, Vezina.*)

BUREBISTA

(*cuprînzînd pe tarabostes cu privirea, în timp ce ei se înclină cu multă morgă, adresîndu-li-se, într-un exordiu ex abrupto, spre mare efect, în ton larg, la început, apoi mai așintat*) :

Fruntași ai neamului get, alesi străluciți
tarabostes !

O ducem mereu fără griji, în mare și grea
nepăsare !
Dar sîntem destoinicii și aprigi, cu toții, la
lupta-n pahare.
Cu frunți înroșite de vin, din noapte, lui
aplecate,
Ce-or trece curînd în noaptea robiei, pe veci
înfierate !

(*Scrutîndu-î pe tarabostes.*)

De-acest povârniș, crunt vîrtej, fugim,
printr-un fapt :
Stîrpirea viței de vie ! O bună, grea temelie
(cu privirile spre Ochiul sacru, din înaltul
tronului, apoi spre tarabostes)
A noii vieți ! Înțelepți tarabostes ai
neamului nostru,
Aștept cuvînt înțelept, cum ne-o strigă cinul
și rostul.

(*Clipe de tăcere și nehotărîre ; Burebista iar
îi cercetează pe toți cu privirea.*)

MEDOPA

(*cu anumită șovăire, dar și cu obligațiile
reputației sale de om înțelept, cum îl caracterizează și numele — cf. latino-românul
înrudit, a medita — cînd, în modul culturii
arhaice, numele mai este menire și „blazon“,
la toate personajele*) :

Mărite doamnă, eu cred... gîndesc că s-ar
cere prea mult
Și este lucru prea greu, să fie, deodată,
abătut,
Întregul nostru norod, din vechiul drum,
pe cel nou.

Deci, înțelepți, de vechiul proverb, înțelept
ascultăm :
De zece ori măsurăm, o singură dată tăiem !
Și, astfel, vom face cu viața de vie, de-o cere
Măsura,
De-o cere mai Buna-ntocmire, Schimbarea,
vie Făptura.

BYZOS

(*cu tristețea experienței celui mai în vîrstă
dintre tarabostes, încărunit sub ea, Coliliul,
între ei — mutatis mutandis, un Nestor get*) :
Iar eu voi spune acuma un gînd bătrîn cum
e lumea,
Și bun ca vinul de lungă viață, vinul cel
vechi,
Nu vinul cel nou, da care, o, rege, ne-ndemni
și ne chemî.
Greu, noul învăț, sub care, deodată, simt că
îngheț.
Era cel mai bine, firește, viață de n-am fi
avuț
Și aprigul soare, nicicînd, lucind să nu-l fi
văzut !

Odată, însă, veniți în lumea aceasta de chin,
E cel mai bine, o, doamnă, să-necăm tot
amarul în vin,
leșire spre rai să ne facem, urcînd pe
dușmanii uciși,
La cîna din veac pregătită, aleșilor săi, de
Zamolxis.

CLAGISSA

(*vorbînd cel dintîi dintre tineri, ca o fire
pornită pe manifestări zgomotoase — cum
îl arată, iarăși, numele : onomatopeic, clag-
clag ; în relansarea marii mișcări, de-acum
năvalnică — „o ridicare de scuturi“ gene-
rală — în reluarea, continuarea, pe acest
plan, a motivului anterior : răscoală, dez-
lănțuire, a zeului furtunii, atunci ; în aceeași
desfășurare : năvală, înfrînare, calmare fi-
nală, în ritm corespunzător al jocului*) :

Acolă, așa cum e scris și ne-nvață credința
străbună,
În jurul tău, Burebista, vom sta, de asemeni,
cunună,
Ducînd fericită viață, de-a pururi, pe-al
cerului plăi,
Grăind de fapte de arme, la masa mult
desfătată,
Cu-aleasă mîncare și vin, în dulce cîntare
de nai,
De flaute și de cimpoaie, cu chiupuri de vin,
tot cîmpoi —
A faptelor noastre de arme, cinstită și
dreaptă răsplată,
Vremelnic, în lumea aceasta, de-a pururi, pe
lumea cealaltă !

DERZENUS

(*grăind, cu dirzenia firii sale*) :

Nu sîntem aici de la patru vînturi veniți,
venetici,
Și, nobilă viață, n-am fost, n-om fi niciodată
corciți !
Nicicînd nu punem apă în vin, cuvînt sau
în faptă,
Așa cum și-acum am făcut, cum e drept
ca să facă
Oricine e nobil — cînd stăm, tarabostes, la
Marele Stat,

(*semet*)

Cu regele nostru în frunte : ea el grăind,
răspicat !

BUREBISTA

(*în același joc, mai înfocat, coborînd de pe
treptele tronului și apropiindu-se, adresîndu-
se lui Medopa*) :

De ce să tot măsurăm, cînd în vin și-n orgii
ne scaldăm ?
Mai bine vom asculta de-un alt proverb,
o, Medopa :

La grele, cumplite năravuri, Măsura :
cumplitele leacuri !
(*Apropiindu-se și adresindu-li-se lui Clagissa și Derzenus.*)
Iar voi ați pornit avîntat, pe „Calea în jos”
de sub soare.

Cu mare silință, vița de vie s-o tot lăudați —
O laudă cam tulburată, „cîntată”, ce-i drept,
cu ardoare —
De-ar crede, oricine v-aude, că faima noastră
pe lună
E-o biată, firavă mlădiță, crescută stingher,
doar din viță,
Din ea țîșnind, coborînd, ca vinul spumos,
în pahare !
(*Adresindu-li-se tuturor, cu patos.*)

Dar unde vi-s ochii, măriților ? Nicicum nu
vedeți
Că sîntem, plutim în plină-amăgire, oricît
de semeți
Urcăm în fumuri de vin, tămăieri și cîntări,
Pe care, din plin ni le-aducem, de ele orbiți.
Că sîntem liberi, drepti, viteji și nemuritori,
În timp ce-o mulțime de traci stau greu
înrobiți ? !
Iar noi, pe băut, pe hartă, de-a pururi
porniți,
Cîntăm că nimeni nu are atîtea neveste,
Că bem destoinic, luptăm și iubim ca-n
poveste !

BYZOS
(*de asemeni, cu patos*) :
E legea pămîntului nostru : de fiii săi
privegheat.
De bunele sale fiice, magic, cu grijă lucrat,
Cum ne-am pomenit și durăm cu toți, de
cînd lumea !
De-atuncea sînt codri merei pe munți și pe
dealuri,
Și lanuri bogate se-ntind, unduiesc pe
cîmpuri, în valuri.
Că pot să ascundă sub ele un om călare
pe cal.
Cum spun că a văzut Machedon, călare pe
Bucefal ;
Apoi s-a tot dus, a fugit de aici, la marginea
lumii,
Din sfîntul pămînt, de zei și de brațele
noastre apărat,
Cu legea sa, în veac, nesmintită : *nemăsurat !*

GAIDREA
(*avîntat*) :
Doar sîntem un neam bogat dăruit, dăruind
și pe alții,
Cu tot ce-i mai bun, omenos, de-nflorite,
lungi generații ;

Din veacuri astfel am trăit, n-am fost
niciodată calici,
Și-am tot hrănit și-nghițit pe toți cei veniți
cu silă aici !

RONACES
(*cel mai tînăr și mai învățat între tineri — cum îl menea omonimul său, aed trac — în același joc și ritm*) :
Nu pune, doamne, călușe gurilor
noastre-nsetate,
Nu-ntoarce neamul și Firea din vechea sa
libertate,
De-a naște, crește, rodi, mînca și bea înzecit !
Altfel n-ar putea birui vitregia sorții și-a
morții —
Din cele patru zări ale lumii de-a pururi
izbit !

CLAGISSA
(*în neîntreruptă respirație, în același joc*) :
Și-afară de-aceste războaie, încercări și grele
ispite,
Și-ntr-alt fel se află la margini : potrivnic,
pe rînd, așezat,
Cu ani secetoși după-aceia cu greu, înzecit
rod bogat !

BUREBISTA
(*vîjelios la început, apoi mai larg, maiestuos*) :
Prea bine ! Rămînem în legea de voi
tălmăcită !
Nu punem gurii călușe la vrana dorită !
N-aducem nici o-nfrînare Firii dezlănțuite,
Venind, vuind, varvară — în noi și-n afară !
Dar, oare, n-ați ascultat de legile sfinte,
Cînd v-ați năpustit, strigînd, cu puțin înainte,
(*cu gest și privire acuzatoare*)
Să trageți cu arcul, spre cer, în zeul furtunii ?
(*În tăcerea prelungită a pileaților, în cor-spunzător joc de scenă, Burebista, provocînd la răspuns pe fiecare dintre ei și pe toți laolaltă, cu privirea și cuvîntul.*)
Clagissa, răspunde-mi, te rog, dumneata !
(*Către Gaidrea.*)

Dumneata !

(*Către Derzenus.*)
Sau vrei, cumva, dumneata ?
(*Către ceilalți, în mișcare către fiecare, cînd aceștia își pleacă, rînd pe rînd, privirile.*)
Nici unul nu vrea ?

(*Solemn.*)
Răspund eu, atunci, un tîlcuitor mai bun și
mai drept !

(*Ridicînd tonul.*)
Ați tras năprasnic, pe zeul din cer
să-nfrînați !
Desfriul, însă, înșiși pe voi, nu gîndiți,
cutezați ?
Firește, voi sînteți mai vrednici, mai nobili
ca el :
El nu-i taraboste, e doar un zeu, un „mișel” !

(Privindu-i ascuțit, cu privirea magică, fosforescentă, grăind apăsător, tăios, sub razele care se revarsă din Ochiul sacru.)

Semeți, n-ascultați, nu-impliniți nici porunca
Marelui zeu,
Sfânt nou tatuaj pe fruntea, norocul neamului
său ?

(Tăios, solemn, înaintând mereu către tarabostes, care par să caute un sprijin, înapoi, la propriu și la figurat.)

„Stârpiți spurcat Desfrul, via,
Șerpi-suc surpând Destoinicia !
Schismatici, surzi la Dreapta lege,
Ciorchini de-amaruri veți culege !“

MEDOPA

(cu ochii înălțați, după marea tăcere care s-a lăsat) :

Dar cum va fi osînda, primită
De via cu lacrimi-ciorchine, silită
Să zacă beteagă, schivnică, moartă.
Ca Mîntea țării să stea-acoronată ?

BUREBISTA

(larg, solemn, către tarabostes, dintre care, în respiscență, Byzos și Ronaces stau alături de Medopa, iar ceilalți rămîn în conul de umbră, ostili) :

Dar tot ce e-n cer, pe pămîntul întins,
Ascultă de dreptul stăpîn, de Zamolxis !
Iar cine așteaptă, cumva, răzvrătire,
În lumea de Sus, tarabostes, și Fire,
Acela va trebui să se teamă
De ea și-ntr-o omenii noștri de rînd,
Cînd tot ce e, 'n obște, nobil, de seamă,
Se va prăbuși — smintit — la pămînt.
(Vie mișcare între tarabostes, în timp ce Burebista, scrutîndu-i iar pe toți, cu privirea magică, în mișcare largă către aceștia, rostește mai apăsător.)

De ce să cădeți din viața de veci, nobilime,
istorie ?

DEOPUS ȘI VEZINA

(îndemnîndu-i cu privirea pe tarabostes, înălțînd dreapta) :

Urcăm toți cu regele nostru mărit, în glorie !

MEDOPA

(în același joc) :

Noi, demni de meniri din veacuri cărunte,
Să stăm, și innoirilor, pururea frunte !

BUREBISTA

(înalt, avîntat, urcînd și stînd înaintea tronului) :

Nu oarbe petreceri, beții, zaiafet !
(Cu privirile spre Ochiul sacru.)
Să fulgere spada și Drept-Crezul get,
(spre tarabostes)
S-alunge dușmanii, smintirea și trista,
Mișea nepăsare de lumi viitoare !

TARABOSTES

(înălțînd dreapta ; Derzenus și Clagissa, pasivi și întunecați) :

Trăiască regele nostru mărit, Burebista !

(Cortina cade asupra acestui tablou, al brațelor întinse spre Burebista, întru chipare a bărbăției, a vitejiei getice, spre chipul său, de o frumusețe bărbătească — ambele, împreună cu înțelepciunea, trăsături canonice la căpeteniile respective, ultima, găsindu-și expresia supremă în Ochiul sacru de pe stema țării, puternic luminat, căzînd asupra tuturor, acum.)

ACTUL al II-lea

Tabloul 4

(Același loc ca în primul tablou al actului I, din care lipsesc, însă, vița de vie și toată aparatura pentru cinstirea zeului vinului. Din acest spațiu, devenit loc de exerciții militare, se auză voci și sunete corespunzătoare, goarne sunând încetarea — mai apropiate și mai depărtate.)

SCENA 1

(Cei patru geți comați.)

ÎNȚIUL GET COMAT

(venind din dreapta, cu Al doilea get comat, înaintând spre centrul scenei, în echipament de luptă, cum vor fi și celelalte personaje, cu excepția solilor):

Iată-ne cum nu gîndeam
Să ne-ajungă neam de neam.

AL TREILEA GET COMAT

(în același joc, cu Al patrulea get comat):

Iată-ne! Strînțiți în lupte,
Plini de praf și de sudoare!

AL DOILEA GET COMAT

(cătore ceilalți):
Lupta are angarale,
Nu e numai vitejie!

AL PATRULEA GET COMAT

(în același joc, cu ironie):
Nu mai bei, de-acum, în vie,
Sau în pivniță, la cramă,
Pînă cade capul, teapăn,
De atîta vitejie!

ÎNȚIUL GET COMAT

(privind spre fosta vie):
Podgoria, pînă-n zare,
Este loc de-nvăț, strînire,
Cum se spune, militară.

AL DOILEA GET COMAT:

Bune-s hamurile-acestea,
(apăsut)
Cînd se-așternă drept povestea!
(Ies, pe cărare, în stînga; cîteva clipe și,
din dreapta, înaintează tarabostes.)

SCENA 2

(Tarabostes Byzos, Medopa, Ronaccs, Derzenus, Clagissa, Gaidrea; apoi, Deopus.)

BYZOS

(bonom):
Cal bătrîn să-nveți-n ham,
Asta nu-mi-nchipuiam!

CLAGISSA

(ascuțit):
Ai să vezi ce n-ai văzut!
Sîntem doar la început.

GAIDREA

(mahmur):
Căm durează începutul,
Vreau s-ajung să-i văd sfîrșitul!

CLAGISSA

(în jocul dinainte):
Astfel ne-urcăm în slavă?
Cu-alergări și lupte-n-joc?

DERZENUS

(parcă excedat):
Treburile, tot pe loc!

BYZOS

(în jocul dinainte):
Nu puteți sta, nici un ceas,
Liniștiți și cumpătați,
(cu umor)
Nu sînteți... disciplinați.

MEDOPA

(tăios):
Să iertați! Dar și romanii,
Școală fac, înving dușmanii!

RONACCES

(cătore Derzenus și Clagissa, cu gest larg, cu
avîntul ingenuității vîrstei):
Școala, postul s-au sfîrșit!

Soli grăbiți azi au venit :
Din Carpați și mai departe !

CLAGISSA

(*în joc opus, cu un gest de plictiseală*) :
Chiar că... toate sint departe !

RONACES

(*în jocul dinainte*) :
Ei, doar știm că-au mai venit,
De la cei din soare-ăpune !

MEDOPA

(*potolitor*) :
Cum vedeți : doar lucruri bune !

BYZOS

(*în același joc*) :
Se zvonește, iar, că dacii
Au trimis o grea solie.

DERZENUS

(*în jocul dinainte*) :
Vorbe multe... or să fie !
Dar sfârșită-i lupta-n joc ?

BYZOS :

Ei, că aste nu-i de-a buna !
Ce-am vorbit noi pînă-acuma ?

DEOPUS

(*care a intrat din dreapta, la ultima replică a lui Derzenus, înaintînd împreună cu alți tarabostes, grăind, mai ascuțit, către acesta*) :
Fapt e, totuși, că se-șală,
Cine-maltă, plin de fală,
Capul, peste toți ceilalți,
Peste purpura regală.

(*Întunecîndu-se la față, Derzenus vrea să-i răspundă, este, însă, împiedicat de intrarea în scenă a lui Burebista și a suitei sale, venind din același cîmp de exerciții.*)

SCENA 3

(*Burebista, Vezina, solii triburilor din nord-est și cei dinainte.*)

BUREBISTA

(*înaintînd cu Vezina și cu solii, masivi și în îmbrăcăminte mai frustă, uriași ai țării mai retrase, ai codrilor merei, și oprîndu-se în mijlocul scenei, în timp ce tarabostes fac cerc în jurul său ; adresîndu-se celor doi sfetnici*) :
Plecați înainte — și prindeți cuvinte cu-un oaspe
Mereu călător, s-ajungă-nțelept, ca și Solon,
Cum spun elinii, trimisul nostru, Acornion.
(*Către tarabostes, în timp ce Deopus și Vezina ies prin dreapta.*)
Prăvădnicii, viteji tarabostes ! Temeinic, și
Curajului, frîme și-avînt, Chibzuința-i-a dat !

De-acum vă poftesc la înaltul, Marele Sfat,
Cu preacinstiții soli aicea de față,
Odată cu cei dinainte învredniciți
Să spună, cu toți luminați, înaripate
Cuvînte mult așteptate, să iasă, neamul, din
noapte !

(*Către soli, cu anumită intenție.*)

Arșița și praful nu sint deloc potrivite
Să urce, să bată, să ardă obraze cinstite,
Pe solii venind, aducînd și vorbind sfînt
cuvînt.

De-aceea, după cuvîntă, poftiți acum la palat,
În loc potrivit de odihnă și-ospăt desfătat.

INTHUL SOL, ZURATURMENIS

(*urias, „turn de apărare“ al pămîntului țării, ale cărei larguri și zări le evocă și prin numele său*) :

Dar solii aceștia, o, rege, mai sînt și
războinici.
Veniți la războinici, să vadă, să-nvețe ce-i
nou,
Să poată s-abată, învinge destinul cel greu.

BUREBISTA :

Ei bine, o clipă de-odihnă, și-apoi, iar la
luptă !

Aceasta-i viața, o strașnică, neîntreruptă
Și grea încordare — căei vivere est militare,
Cum spun, abtiați după tronul lumii, romanii.

ZURATURMENIS

(*apăsînd, și el, cu anumită intenție*) :
Pe cît s-ar părea, le cunoașteți, o, rege, și...
limba.

BUREBISTA :

O, doar puține cuvinte : e numai merindea
Pe care o iei, hotărît, oriicînd, de oriunde,
Cu-atîta mai mult de la necruțătorul dușman.
Pornit să te-atace mereu, fățîș sau viclean ;
Cînd iese biruitor din războaie și lupte,
Cu arme, mijloace și-n chipuri necunoscute
De el, decît după ce s-a luptat, măsurat,
(*în ton ridicat*)
Cu-acei de la care, învinși, le-a luat, le-a
prădat !

AL DOILEA SOL, DENTUPES

(*urias, „greul“ codrilor, al adîncurilor țării sale, evocate, de asemeni, și de sunetele numelui său*) :

Ne-nghesuie-acuma și celții anarți, taurisci,
Războinice triburi, avînd ca strămoș zeul Dis ;
Cumplit hotarul din noapte-asfințit l-au călcat,
Din țara lor, pe frații noștri-i alungă.

BUREBISTA :

Porni-vor de-aceo cîrînd, șuvoaie, să rupă
Și din străvechea voastră vatră, o parte,
Venind să ne-anpartă-n bucăți, sfîșind mai
departe.

Cu cinste și-a voastră cinstire, vor fi la voi găzduite.

(Cei trei tarabostes se inclină în semn de acceptare și mulțumire; întiiul și al doilea sftinic se-ntrețin cu ei, apoi ies prin dreapta, sala tronului se umple de tarabostes, care fac cerc, între ei.)

SCENA 4

(Burebista, Deceneu, tarabostes, Intiiul călugăr, apoi cei doi sftinici și solii.)

BUREBISTA

(Intrind și ureind pe treapta cea mai înaltă a tronului, împreună cu Deceneu, alături de care, pe o treaptă mai jos, vine să stea Intiiul călugăr; adresindu-se celor doi sftinici, care au revenit, după luarea ultimelor măsuri pentru primirea solilor):

Poftiți acuma pe soli, cum e rinduit, euvenit.

(Din dreapta se aude cîntare de cîteră; apoi, introduși de cei doi sftinici, pășesc, în sunetele acesteia, înșirindu-se în semicercul format de cele trei solii, pereche fiecare, cea dintii și cu un cîntăreț din cîteră; cei doi sftinici se duc să se așeze la stînga lui Burebista, pe o treaptă mai jos. Solii daci sînt împodobiiți cu aur și cu argint, cei din nord-est au înfățișarea și portul cel mai frust.)

INTIIUL SOL AL TRIBURILOR DIN NORD-VEST, CENTOZAERA

(Făcînd un pas înainte, la ultimul acord al cîntării):

Mărite rege, venim însoții de cîntarea cîterii,
Așa cum un sfînt obicei din strămoși ne

învață,
Cu sunetul ei să aducem, în suflet, în ochi
și pe față,

Seninul bunăvoinței, ca treaptă lină a
împăcării
Și stingere a fuvrăjbirii, cînd lume nouă
se-nalță.

DECENEU

(solemn):

Din veacuri — lumină a fost chemarea
popoarelor trace
Ca nimenea altul pe lume cîntare divină
să-nalțe,
Să-nvețe pe oameni, prin marii profeți
Museu și Orfeu,
Pe zei și eroi să-i mărească, prin darul zeiesc
al cîntării,
Sfînt mijloc și leac: alinarea durerii, la
„Poarta-mpăcării“.

BUREBISTA

(provocîndu-i pe soli):

Ce sus ne-nălțam pe atunci, biruind destinul
cel greu!

Dar iată unde-am ajuns: dezbrății, de
dușmani strîmtorați!

CENTOZAERA

(cu tonul larg al spațialității lumii arhaice,
aducînd-o, parcă, în scenă):

Acuma ne-am ridicat cu toții, pornind din
Carpați,

Din noapte-asfiuțit, răsărit, pînă-n vadul
Dunării sfinte,

Din care, pornind la război, sorbim, făcăm
legăminte,

Ținute de noi și de fluviu: dușmanii, n
morminte!

Țăci au năvălit în hotarul nostru din
noapte-asfiuțit,

Cu mare putere izbind, curgînd în puhoi
nesfirșit,

Și s-au revărsat, potop se revărsă, mereu mai
departe,

Pe trupul țării ureînd, trufașe triburi,
noroade,

Mînînd nesfirșitele, albele șiruri de turme,
cîrezi —

Mereu, ca șuvoaie de ape, întinse, cu ochii
cît vezi —

Trufași, taurini, după ele numiți, boioi,
taurisci!

Prădalnici, prin furturi de turme în goană,
de-asemeni, vestiți,

Pe care, din tată în fiu, glorios în epos, le
cîntă,

Cu titlul răpîtelor turme, falnic, mereu
se-nveșmîntă,

Cu zările, gloria, semnul acesta, pe brațe și
arme,

S-au tot revărsat, să ne-nece, nestînsele
gloate dușmane...

BUREBISTA

(întrerupîndu-l, în mișcare vie):

Dar va coborî mai năvalnic, mai vijelios și
mai mîndru!

Din munți și din stema țărilor voastre, marele
zimbru!

Și, odată cu el, șuvoaie din munte, oștirile
noastre!

CENTOZAERA

(solemn):

De-aceea, cu arme și taine, cu lumi și țării
pămîntene,

Canonic, pe timp mărginit, înșorit Burebista,
primește,

Coroana, din veacuri încinsă, purtată în timp
de răstriște!

(Se inclină, întinzînd mîinile spre rege.)

AL DOILEA SOL AL DACILOR, ZOLTES

(înaintînd un pas, în același joc și ton, mai
iuțit, în același ritm, crescut, al curgerii lu-

mîinii, în tonurile corespunzătoare. în acordurile respective, și mai departe) :

Venim, o, rege mărit, drepti soli ai poporului dac.

Ce-și duce veacul în marele, naltul Carpaților arc.

De unde vor cobori — fulgerînd — auritele chipuri.

Să înainteze, viteze, în calea valului celților.

Tot cercuri de brațe și arme, în jurul zidului munților.

Unite cu oastea, culorile voastre : ca spicuri de grâu aurii,

Ca roșul singelui nostru, ureînd, pe stindard, purpuriu !

Uniți, s-alungăm mulțimea de oști și noroade-ambulzite

La porțile țărilor noastre, prin ele curgînd, repezite !

De moarte lovindu-i, în fugă să-i azvîrlim peste Tisă,

Sub dreapta, nțeleapta conducere-a ta, Burebista !

Și-atunci, să urcăm, coborîm, la căminele, țările noastre,

Să-și încununeze Zamolxis, el însuși, viteaza sa oaste !

BUREBISTA

(cu patos, fixîndu-i cu privirea magică pe soli) :

Aceasta e tot ? Uniți pentru-o olipă, înfrîngem pe celți,

Apoi, la vatră lăsați, noi, nemuritori daci și geți,

Dormim pe-ai trecutului lauri, ne punem pe trai deslătat ?

Dar ne-om trezi cu ei vestejiți, vinduți sub coroana

Pe care o pune romanul, învinșilor săi, la mezat !

Și cupă de-otravă va fi, atunci, dulceața și miera

Cuvintelor voastre mărețe, purtate, sau nu, cu citera.

(In joc din ce în ce mai acuzat.)

Nu rege deplin voii să vă fiu, pe stupul neamului get,

Pe cele patru roiri ale sale, ci doară un biet, Sărman rege-trîntor, o clipă în noaptea vieții

În moarte, 'n a vremilor noapte, cu totul apoi coborînd !

INTIUL SOL AL TRIBURILOR DIN NORD-EST, ZURATURMENIS

(după o clipă de reculegere, în același ton și spațialitate) :

Cînstită-adunare ! În drepte-ntocmiri, cu-așezare statornică,

Ne ducem veacul-și trailul aproape de marginea nordică.

Dar, iată, acum, noroade și oști de la soare-apun

Se vor năpusti peste noi și feritele veire străbîtine,

Din văi și cîmpii, de pe dealuri ! Ne vor strămtora și-n platouri,

Pe munți și oriunde mai stăruie-n veac singuraticii boiri,

Grea stemă a tribului nostru, iconă urcată pe stîncă ;

Dar, încă, roind din noaptea lumii ce-a fost la-nceput,

Spre noi și spre slavă, mai urcă romanii, venînd de la sud,

Și nu mai putem nicidecum fugi de-afrentarea cu ei,

(punctînd alternativele)

Decit...coborînd din cîstiri, ajungînd, dia nobili, „mișei“ !

Și nu-i putem birui... decit sub un rege și-un semn.

(In ton înalt, apăsător, către ceilalți soli.)

Scurt fulger de slavă în cursa cu nada pe care-o cîntăm ?

CENTOZAERA

(hotărîndu-se, vorbind hotărît, în greaua neliniște care s-a întins) :

E Buna-ntocmire : neamul întreg s-asculte de-un rege,

Crai roșu, înaltul Cosaș, care, 'n cumpănă grea, se alege,

Cum este și-a fost totdeauna, de cînd durează și lumea,

Cum spune cîntarea cea sfîntă ce-n vechile temple se cîntă.

(cu aer inspirat, cu ochii înălțați, în acompaniamentul în surdină al citerei, intrînd acum în spațialitatea cosmică a începuturilor.)

De cînd, în timp ivit, s-a strîns, hotărnicit

De bolți subpămîntene și celc-aeriene,

De adîncimi de ape, cu stele, semănate, Zamolxis, zeul vieții în zările eternității !

(Reintrînd în tonul și în spațialitatea dinainte.)

De-atunci, pămîntul ne este-ntocmit cu patru hotare,

De-apus, răsărit, nord și sud, și alte-ntocmiri, stîlpi de soare⁵ :

⁵ Cerul și soarele apar, în cultura arhaică, sprijinite pe patru coloane, cu tot atâtea împărțiri ale lumii, țărilor ; pe asemenea coloane se ridică și căpeteniile sacre, de acolo se va prăbuși, în final, Burebista.

In tot atitea regate de seamă, împărțit,
 așezat,
 Avînd fiecare un rege, ales de Marele Sfat !
 Doar cînd e primejdie mare, pe timp
 mîrgînit, noi chemăm
 Viteazul cel mai destoinic, de luptă să-l
 încununăm !
 Și trece coroana, în cerc, pe capul celui
 chemat
 Să urce la locul de frunte, pe rînd, fiecare
 regat !

BUREBISTA

(privind, greu, la soli) :

Văd cumpăna mare din cugetul vostru,
 și-ntînsul țării,
 Văd neamul, greu dezbinat, în cumpăna
 morții, pierzării,
 Voi, soli, „cîntînd“ să rămînem în vechiul
 cerc al istoriei,
 Cu patru regi-trîntori, căzînd, pe rînd, din
 carul victoriei !

AL DOILEA SOL AL TRIBURILOR DIN NORD-VEST, BALAS

(aprig) :

Destoinic, aprig ni-e neamul și el durează
 într-o clipă,
 Ce alte popoare și neamuri abia cu anii
 înfiripă !

BUREBISTA

(larg, cu amărăciune, în pregătirea mișcării
 finale) :

Cu aceste daruri și haruri, curînd vom lucra
 pentru alții,
 Atît mulțimea de rînd, comații, cît și pileații.
 Vedeți cît de sus ne-am suit, încît am ajuns
 și-n proverb :
 Trist, numele Davus și Geta arată un rob,
 un serv !
 Și nu va trece mult timp și însuși măritul
 Zamolxis,
 În veci lăudatul, Stăpînul de Sus, va merge-n
 robie,
 Cum spun elinii, în greu hulitoare, scornită
 istorie,
 Că-a fost astfel ucenic, în Samos, la
 Pythagora.

DECENEU

(înalt, sub lumina Ochiului sacru) :

Dar, chiar dîmpotrivă, noi spunem că grecul
 Anaxagora
 A stat ucenic, la izvoarele, templele munților
 Haemus,
 (cu privirile și dreapta ridicată spre Ochiul
 sacru)

Luînd de acolo Știința cea sfîntă a tracului
 Kimeros,

Nou Soare, urecînd și-n Hellada peste grea
 lume haotică !
 Iar noua întru chipare : strălucitoarea stea
 nordică
 Se urcă în zările țărilor noastre, cînd ceasul
 ne bate,
 Cînd stînsă-i Lumina din răsărit, carc-a fost
 Mitridate !

BUREBISTA

(patetic) :

De vreți să fim doar o clipă uniți, ca frații
 noștri din sud.
 De moarte, nu de-nviere, ceasul acum ne-a
 bătut !
 (Sub „incendiul“ decorului.)
 Vezuviul nu revărsa, din gurile stînsse-ale
 focului,
 Pe Spartacus, viță regească, să poarte focul
 războiului,

Pe-ntînsul încins altădată de fulgerul
 Carthaginei, Hannibal ?
 Nu sta, neclintit și-n moarte, înalt luptător
 secular ?

Tot jertfă a dezbinării, în ceasul, din nou,
 al pierzării !
 (În tonul răsunător al relei prevestiri, cobo-
 rînd de pe treptele tronului.)

Dar voi coborîți în arenă, cu toții, ca
 gladiatori,
 Să fiți desfătarea plebei romane, de sărbători !
 (În mișcare către solii daci, tăios.)
 Căzuți din Coroana cîstirii, acuma în cerc,
 în arenă,
 Strigați cu fală, în care, buluc, viteaz,
 vă-mbulziți ?
 (Făcînd cerc cu mina și închizînd, pe rînd,
 fiecare grup, în negrul contur, în vreme ce
 ei neagă, ferindu-și privirile.)

Poftiți să luptați ca veliți ? Samniți ? Cumva,
 sagittari ?
 Voi, poate, doriți să fiți myrmiloni ? Mai
 curînd, rețieri ⁶ ?
 (În ton larg, solemn, sub lumina roșie-purpu-
 rie a tronului, sălii întregi.)

Iar eu, fiu de rege și rege, să fiu — cu voi —
 un spectacol ?
 Frumos singerînd, cu voi să mă sfîșiu,
 nemernic să mor ?
 De rănile date, primite, să freamăte, 'n
 strigăte, Roma ?

⁶ Spartacus fusese myrmilon ; adversa-
 rul acestuia era rețiarul.

INTIUL SOL AL DACILOR, BICILIS
(*înaintind, în claudicație pronunțată, acum, în timp ce umbrele îl înscriu și pe rege în cerc, foarte grav, pe alocuri sumbru, în încordată, chinuitoarea atmosferă, sub privirile din ce în ce mai îngrijorate ale celorlalți soli*) :

O, rege, cununa de slavă se poate-ofili
și-ntr-alt fel,
Cum însăși Furea și lumea ne-nvață legea
de fier :

Vechi, regii slăbesc în putere, nu pot
nicidecum să-mplinească
Canonul cel greu al domniei — țară și neam
să sporească ? !
Și vine, cumplită, ziua cea neagră, a morții
cu zile,

Când regii sint alungați de pe tron, uciși
fără milă,
Trist însingerați, mohoriți sub purpura lor
triumfală,
Plătind cu viața orice năpastă se-abate pe
țară !

(*În joc din ce în ce mai acuzat.*)
Ai vrea, Burebista⁸, ca, 'n vuiet de vremi și
furtună,
Să porți de-acum aceea-nfricoșată, sacră
cunună,

Arzind pe capul prea sus înălțat, ca mană
cerească,
S-aducă, sub fulger ; de nu, ca jertfă să
ispășească ?

BUREBISTA

(*viu, solemn și înalt*) :
Când însăși menirea, mărirea acestea le strigă.
le cer,
Mișelnic ar fi ca un rege să fugă, sub nori
și sub fulger,
De tron și de stemă, de purpura-n foc, de
piscul cel greu,
S-ajungă pe veci vestejit în Hronicul
neamului său !
Dar încă romanii, dușmanii noștri de moarte,
fi urcă

⁷ Insuși numele regelui Burebista pare să conțină, în partea a doua (cea dintâi, bure — bărbatul), acest sens, a spori — numire luată, în cultura arhaică, tocmai din asemenea rațiuni, privind puterea magică a cuvântului.

⁸ Vezi nota 7.

Pe biruitori, în cumplită și nimicitor de
grea luptă,
Pe-nalt Capitoliu, 'n triumf ; apoi, de greșesc,
li aruncă,
Să cadă zdrobiți, de pe stînca în lacrimi,
Tarpeia !
(*Urcind pe cea mai înaltă treaptă a tronului.*)
Înalt voi urca și eu, veghind, de pe tron,
la altarul
Pămîntului, zeului nostru ! Pe tron să mă
afle pumnalul,
Sau lancea, săgeata diu arc, grea vamă pe-al
gloriei vad !
Astfel doare să le-nfrunt : să-nving, ori să
cad din înalt !

ZURATURMENIS ȘI DENTUPES

(*îndălțind dreapta*) :
Măritului nostru rege, ani mulți, biruință,
glorie !

GEILALȚI SOLI ȘI TARABOSTES

(*în același joc*) :
Măritului nostru rege, ani mulți, biruință,
glorie !

TARABOSTES ȘI SOLII

(*intonind, avîntat, imnul sacru, în timp ce, în mișcare învăluitoare, fac cerc mai de aproape în jurul lui Burebista și Deceneu, stînd înalți, într-un tablou de apoteoză, în lumina strălucitoare, sub razele revărsîndu-se din înaltul tronului, din Ochiul zeiții veghind peste țară, asupra lui Deceneu și a lui Burebista ; în mișcarea produsă, în latura stîngă, Bicilis și Zoltes, dublați de Balas, apar exteriori, în conul de umbră, cu priviri ale lupului get, sclipind, acum, pieziș-ascuțit, iar Centozaera, median, în joc cum-pătat*) :

Raze de soare, raze de lună,
Sfetnici, războinici stau în cunună
Jur împrejurul chipului zeului ;
Ochiul de ziuă și ochiul de noapte,
Astre de-a pururea îngemănate,
Soare și lună, lumini ale lumii !
Raze de soare, raze de lună,
Sfetnici, războinici stau în cunună,
Vrednici păstori și regi ai noroadelor,
Deceneu—Burebista veghind împreună !

C O R T I N A

ACTUL al III-lea

Tabloul 6

(Scena înfățișează marea sală a tronului din noul palat, în Sargeția, în aceeași alcătuire ca aceea din Argedava, dar mai spațioasă, mai strălucit împodobită, corespunzător puterii getilor, ajunsă la apogeul acum, în al șaptesprezecelea an de la marea cotitură.)

SCENA 4

(Deopus și Acornion.)

DEOPUS
(venind din dreapta, continuând convorbirea cu Acornion)
Da, măritul Burebista
Este născut, cel mai mare,
Dintre regii traci de-acuma.
Din trecut, de totdeauna!

ACORNION
(cu gest larg)
Celți-corbi din zări-ă-a-gonit,
În mărire, cu el v-ați suit!

DEOPUS
(în același joc):
Dă cetăților voastre euxine
Pacea-n lumină, zilele pline!

ACORNION:
Ne scutește de greaua mpilare
A zarafilor Romei avare.

DEOPUS:
Domn al slavei, fulgerat,
Din eternitate, 'n veac!

ACORNION:
Ochilor, Roma nu-și crede:
Soare din țările gete
Urcă, pe Capitoliu,
Aurul lui Dromihete,
Carul de minte al regelui.

DEOPUS:
Drept înțelepti trăii sub coroana
Regelui-preaslăvit Burebista.

ACORNION
(cu emfază):
„Cel dintâi și mai mare din Tracia!”

DEOPUS
(în același joc, susul lumina Ochiiului sacru):
Cap-împărat pe boltă-nălțat!
Astru-la-care, cetățiiși popoare,
Gîndul, privirea, le țin ridicate,
Teate să fie-n lumină-mpăcate!

ACORNION
(privind spre fereastră, în schimbare de ton,
căzînd, acum, tăios):
Zeul Bacchos, însă, 'ncearcă
Fruntea țării, 'n cer, înaltă!

DEOPUS
(în același joc):
Fruntea, 'n foc, a lui Zamolxis:
Crunt brăzdată, despăcată!

ACORNION
(mai interiorizat):
În Hellada, la Delfi, s-ar spune!
Bacchos, pe-Apollon răpune!
Iar filosofii: vezi, Pasiunea
Birnie, acum, Rațiunea!

DEOPUS
(în ton înalt, dureros):
Secetă, asupra țării, trimite,
Tarini, ogoare sînt pustiite,
Zarea, de sînge și foc e-proșită!

ACORNION
(la început, mai interiorizat, apoi, în același
joc):
Vești de seamă, la rege s-aduc,
Înfrigurat, la curte mă urc,
În Sargeția, 'n noul palat.
Drumul ani-eră, însă, întunecat
De amarele vești și privesți,
Cînd, pe greu pustiitele cîmpuri,
Dezvelindu-și sîinii, tot trupul,
Tinere fete-alergau, se roteau,
„Caloianul” jucau, îl rugau;
Tot răsuna, pe-ntregul meu drum,
Cum răsună încă și-acum.

„Cântarea „Caloianului” se aude din ce în ce mai aproape, mai clar și mai tinguitor, în prelungirea dezolării țării, răsunînd ascutit, sub fereastră, către care Acornion și Deopus înaintează, privind convoiul, sub roșul de foc reflectat, în dezvoltarea preludiului „Fruntea-n foc a lui Zamolxis, / Crunt brăzdată, despăcată.”)

CORUL DE FETE :

Ene, Ene, Caloiene,
Jertfă pentru foc din soare,
Pentru seceta din țară,
Tinăr fără de păcat,
Făt-Frumos înjunghiat ⁹ :
Roșii buze ai, ca focul,
Arde soarele-n tot locul ;
Negru păr ai, de cărbune,
Negre-s grînele, tăciune !
Ene, Ene, Caloiene,
Fața, fruntea e ca neaua,
Dar din cer îți cade steaua !
Tu acolo să te-nalți
Semnele să le desfaci,
Să coboare ploile,
Tot potop, ca să ne ude,
Țară, holde, paparude !

(Bocetul se pierde în tăcerea apăsătoare ce se lasă, în timp ce Deopus și Acornion revin încet, greu, de la fereastră.)

DEOPUS :

Caloianul urcă-n ceruri,
Ploile să le coboare,
Tot acolo urcă solul
Drept, de sulite străpuns,
Ca să-i spună lui Zamolxis
Ce nevoi ne-au mai cuprins.
(După o pauză, în ton înalt, dureros, urcînd cu anumită oboesală.)
Însă în zările-albaste,
Așteptările noastre,
Golul se-ntinde fără sfîrșit !

ACORNION

(privind spre dreapta, de unde se aude voci : clipe de așteptare. Apoi, subliniînd cu gestul intrarea în scenă a Intîiului și a celui de-Al doilea get comat) :

Har lui Zamolxis ! Iată, au venit !

(Se îndreaptă și iese, cu Deopus, în întîmpinarea regelui.)

⁹ Variantă predeistă, minoră (corespunzătoare, în alte locuri și culturi, „regelui pentru ploii”, sacrificat canonic), stînd, simetric, în fața formei majore, evocată la alegerea lui Burebista pentru tronul suprem.

(Cei patru geți comați.)

INTÎIUL GET COMAT

(către Al doilea get comat) :
Drept e, Burebista-al nostru
Este-ntîiul, cel anai mare,
Dintre regii tracii de-acuma,
Din trecut, de totdeauna !

AL DOILEA GET COMAT

(în același joc) :
Cap-împărat pe boltă-nălțat,
Pururi bun soare urcînd peste țară !

AL TREILEA GET COMAT

(înaintînd cu Al patrulea get comat, adresîndu-se tuturor) :

Unii găsesc, însă, pete și-n soare :
Dacă ploaie din cer nu coboară,
Spun că-i de vină porunca regală.

INTÎIUL GET COMAT

(„cazon“) :
Care poruncă, măi frate ? Ce vină ?

AL TREILEA GET COMAT :

Ascultăm de porunca-lumină :
Să îngropăm roșul zeu
În deșănțări tăvălit tot mereu !

AL PATRULEA GET COMAT :

Ce grozavă-ntelepțime
Urcă-n capete nebune !

AL TREILEA GET COMAT :

Spun că de-aceea anulțime de soli,
Rînd pe rînd, în lănci, azvîrlîți,
Nu urcau la Zamolxis, măriți,
Cî coborau, rușinați, sub ocări.

AL DOILEA GET COMAT :

Ba, dimpotrivă, regele-ascultă
Pe Deceneu, pe Marele zeu :
Neamul întreg în slavă îl urcă !

(Înaintează în stînga.)

SCENA 3

(Aceleiași, cu Zoltes și Bicilis.)

ZOLTES

(care a intrat la ultimele cuvinte ale celui de-Al doilea get comat, aparte, către Bicilis, oprîndu-se amîndoi) :

Bună e slava, dar, vezi, mori de foame !

BICILIS
(*în același joc*) :
Vorbe umflate cu care-i adoarme.

ÎNȚIUL GET COMAT ;
Iară vitejii, mai mult ca oricine,
Cresc în slavă și-nțelepciune !

ZOLTES
(*în același joc*) :
Țara... arde, iar geții... se piaptână !

BICILIS
(*în același joc, sarcastic*) :
Unul pe altul se gîdîlă, scarpină !

GEI PATRU GEȚI COMAȚI
(*în cor, cu privirile spre Ochiul sacru*) :
Soare și ochi ce țara veghează !

ZOLTES
(*în jocul dinainte, ascuțit-ironic, tot-spînatec, cu privirile întoarse, fugind, jurișate, de la Ochiul sacru*) :

Jalnic, al orbilor cor :
Vezi că e soarele dogorîtor !

BICILIS
(*în același joc, sarcastic, în acuzată contorsiune, intrînd, cu Zoltes, în conul de umbră*) :
Lupii comați, sașiii de jos
Urlă la ochiul solar găunos.

(*Intră, în pas iute, Cotison și alți tarabostes, Centozaera discutînd cu Acornion; se rînduiesc, formînd coridor spre tron. Tăcere apă-sătoare; intră Burebista, încadrat de cei doi sfetnici.*)

SCENA 4

(*Burebista și cei doi sfetnici, Acornion, tarabostes Medopa, Cotison, Bicilis, Zoltes, Centozaera, Balas, Derzenus, Clagissa și cei patru geți comați.*)

BUREBISTA
(*stînd în fața tronului, după ce a cercetat cu privirea grea întreaga adunare*) :

Mă mîngîie faptul că, 'n țară, a venit și
vechiul meu oaspe,
Cînd dreptii mei geți se apleacă loviți de o
mare năpastă :
Sub seceta care, țară, ogoare și inimi ne
arde,
Cînd solii trimiși la Zamolxis nu intră în
moarte,

(*în înaltul ton dureros*)

Greu intră în zărilor-albastre, să strige
durerile noastre !
(*Către Acornion, în schimbare de ton.*)
Dar, spune, pe față, ce vești ne aduci din
lumea romană ?

ACORNION :
O, rege : răsună de trîmbiți albastra
Mediterană,
Sub stol de corăbii ce suie spre coasta
regatului get,

(*în ton viu*)
În timp ce alte armate se urcă spre-acest
parapet

Înalt, stînd strajă lumilor veșnice zamolxiene,
Să treacă, biruitori, și-n părțile răsăritene.

Năvala e pe curînd : doar pe Cezar, oștirea-I
așteaptă,

Să treacă la lupta hotărîtoare de-a lumilor
soartă !

Dar, încă-nainte, a venit, în orașul vecin,
Apollonia,

Dorînd, cică, să-nvețe doar... „bunele arte“...
filozofia,

Nepotul Octavian, urmașul la tronul roman ;
Odată cu el, și iscoade, cu vorbă, faptă
vicleană,

Cu-argînți sunători, sunînd și toba, cu „pacea
romană“,

Aduși să strecoare, pe-ascuns, în suflute, 'n
țară, 'ndoială,

Urmînd, în taină, neagra credință imperială :
„Dezbină și stăpînește“, romane, popoarele
lumii !

(*Cu amară ironie.*)

Frumos „simbol al credinței“, cinstitele,
„bunele arte“ :

Să intre, lumea întregă, în pacea romană,
de moarte !

BUREBISTA
(*în vie, maiestuoasă mișcare*) :
Să vină, mai iute, cu toți, și anchi pleșuvi
și nepoți !

Le-om smulge aripile ce le-au crescut, de nu
i-a-ncăput

O lume întregă !... S-or duce și ei, cum
s-a dus și un altul :

Propretorul Octavian — zaraful, tatăl,
cumnatul !

S-or duce-n pustiu, cum s-au dus și ceilalți,
de mult nărăviți

Comorile lumii să ia, pe toți să ne
ducă-nrobiți !

(*În mișcare mai largă, cu privirile căzînd
cercetătoare asupra tuturor.*)

Dar noi, Sfatul țării, cum sîntem meniți,
să mai chibzuim :

Cum este mai nimerit, pe trufașul dușman
să-l primim ?

CLAGISSA

(*inaintind din mijlocul celorlalți, după o privire pe furie către Bicilis și Zoltes*) :

Dar, mai înainte, aș vrea să întreb, de-mi este iertat :

N-ar fi convenit ca geții comați, aicea de față, Să iasă din Marele Sfat, cum Dreapta-ntocmire ne-nvață ?

BUREBISTA

(*privind la Clagissa cu anumită răceală, cu o notă de nemulțumire în voce*) :

N-ar fi convenit să nu arătăm la ce ne desparte,

În vremea aceasta, când intră în țară dușmanul de moarte ?

(*Cu ironie.*)

Și-ascultă, acum, cu blindețe, mărit, înțelept taraboste :

(*larg, solemn*)

În vuietul vremii, vieții, nu este nevoie s-atrăgi,

Prin strigăt, privirile lumii, ei este de-ajuns să te-nalți,

Tăcut, coloană-lumină în mijlocul celorlalți !

BICILIS

(*cu o voce insinuantă, inaintind din rindul celorlalți, de asemeni, după priviri furioase către Zoltes și Clagissa*) :

O, rege, e bine că-n treburi obștești și pe noi ne-ntrebați,

Cum c-ndătinat, convenit din strămoși, la geții și la daci ;

În ultimii ani... ceva mai puțin... Dar nu-i cu bănat !

BUREBISTA

(*coborind de pe treptele tronului, apropiindu-se de Bicilis*) :

Știi bine că-n taină, cu grijă, pe rind v-am chemat, cercetat,

Căci ele sînt lucruri de taină, nu sînt de strigat la mezat,

Cum mergi, furiașat, s-o spui, strecurat, taraboste Bicilis !

(*Către ceilalți tarabostes.*)

Sau cereți cu toții, îndirjiți, să punem țara-n vînzare ?

Poftiți, degrabă, vă rog, să vedem cine strigă mai tare !

(*În mijlocul tăcerii apăsătoare, nemulțumirii își feresc privirile ; după o repede privire aruncată asupra tuturor, Burebista, cu un ton mai ridicat.*)

Să ne dezbinăm, cit mai iute, în cele patru regate,

Să ceară mezat oricine se crede vrednic să poarte

Coroana ! Firește, cu bani de la Roma imperială,

Rivniți de voi, triști regi în state clientelare !
(*Același joc din partea „opoziției“.*)

COTISON

(*inaintind, mîndru, din mijlocul celorlalți*) :

O, rege, noi sîntem vitejii războinici ce țara și-o apără,

Primind și dînd lovituri, cu lucrîi junghere ce scapără,

Purtînd, nu galbeni și aur, ci verdele-galben, de moarte

În veci nu-nchinăm Necinstei, dușmanului, fruntea înaltă !

BUREBISTA

(*în ton mai apropiat, la început, apoi, larg*) :

Scăparea neamului nostru mi-a fost marea grijă, nădejdea,

(*în joc corespunzător, urcînd spre tron, stînd înaintea acestuia*)

De cînd, cerut de nevoi, m-am suit pe tronul acesta :

Să fugă, aplecate pe veci, stîndardele corbilor celți,

Vremelnic înalte ; iar noi să durăm, măriți, mai departe !

(*Sub reflexele roșu de foc de pe coroana din înaltul tronului.*)

Cu fruntea-n coroana încinsă sub fulger, de-atuncea veghez,

Năvala Romei în lume, luptînd s-o euprind, stăvilesc.

Am stat, înțeles, la-nceput, cu regele Mitridate, Apoi cu germanii în vîfor și mîndrele triburi dalmate,

Cînd s-au ridicat, ne-nfricat, să scuture jugul roman* ;

Și, 'n urmă, cu însuși Pompei... cu rămasul partid pompeian,

Lucrînd convenit : cum striga Dănuirea noastră în veac,

În greul război, cînd Cezar, Pompeius s-au tot înfruntat,

Acesta, s-aleagă pe cine va fi întîiul la Roma.

Un vis al amîndurora. Negrul vis pentru lumea

Rămasă nesubjugată, de-ar fi biruit cel de-al doilea ;

Precum s-a-ntîmplat. Dar noi am luerat mereu chibzuit,

Să-nvingă Pompei, cel pompos, nu Cezarul primejdios !

Așa cum va spune și-Acornion, ce l-a văzut, l-a păscut,

Prea bine, pe-ntîiul : cu el am menit, dobîndit tot ce-am vrut.

(Făcînd un semn lui Acornion, să ia cu-vîntul, se așază pe tron.)

ACORNION

(in ton emfatic, pompos, corespunzător portretului înfățișat, înaintînd în mijlocul scenei) :

Pe aripi purtat de Victoria-Nike, de cînd era tînăr,

Cînd steaua-i elipea norocos, creșcînd mai departe în zbor,

A tot recoltat mari victorii — pe mare, în Asia, Spania ;

Dar îngîmfat și falos, poreclit Mărețul, Pompeius

A fost mulțumit și-a dormit pe titlul de-nfiul la Roma ;

Voia să păstreze și lumea, Italia, totul, pe loc, (cu o înclinare către Burebista)

Cînd eu, de tine-ndrumat, l-am împins : uniți să luptăm !

În calea celui mai tare, și unii și alții să stăm !

BUREBISTA :

Dar spune-le acum despre Cezar !

ACORNION

(in ton profund, larg) :

Nu stă nici o clipă, și pururi, Ambiției sale nemăsurate plătind neagra vamă,

Pe-oricine și orice în cale îi stă, îi sapă și sfarmă,

(in ton înalt)

Tîntește să poarte războiul la geți, germani și la parți,

Să vie biruitor, în mers triumfal, de la margini de lume,

Canuina de rege și-al lumii-mpărat, pe cap să și-o pună :

Un nou Dionysos și-un nou Alexandru, din Roma-nălțat !

(Mișcare între tarabostes.)

ZOLTES

(după o scurtă tăcere, insinuant) :

Dar, poate, uniți cu Pompei... noi l-am îndirjit și mai tare !

BUREBISTA

(sculîndu-se, iute, de pe tron, tăios) :

Mai tare l-am îndirjit, că noi, încheșat, ne-am unit !

CENTOZAERA

(in joc și ton grav, variînd jocul „opozitiei“) :

Cînd pod de corăbii, lung brațul asupra-ne Roma întinde,

Ne vom feri încheșînd cu Cezar noi legămînte ;

Să uite vetrele noastre, să fugă cu oastea departe

(înalt și el)

De nu va fi, ca și Crassus, ucis de oștirile parte !

De nu va pieri-n Babilon : un nou Alexandru Machedon !

BUREBISTA

(avîntat, din ce în ce mai larg, maiestuos) :

Nu vezi ? Dănuirea-n „robie-nțeleaptă“, de tine slăvită,

Dezbină și face ca Roma, pe rînd, pe toți să ne-nghită !

De-aceea voi spune, meren, dimpotrivă : cum nu-i înțelept

Să stăm dezbinați în țară, n-om sta nici de cei din afară,

Cînd luptă-ndirjit, ca să scape de-aceeași grea soartă,

Iar frontul nostru unit se va-ntinde cît lumea cuprinde,

Din larg răsărit să urce spre noi, mai departe, spre-apus,

(cu privirile și dreapta înălțate spre Ochiul sacru)

Din zarea lui Zarathustra, în țara ta, o, Zamolxis,

Și-n zarea lunii germane-îmbulzite spre roșul cuprins !

(In tensiune maximă.)

Sub fulgerul zeilor, armelor noastre, să ardă, îngrozite,

Oștirile Romei și Cezar, coroanele lor vestejite,

Arzînd și de focul, războiul civil, din nou întezit !

S-alerge Cezar la Roma, de fosta oștire-nsoțit !

Să urce mereu — strălucit — noul neamului, lumilor astru,

Cînd steaua lui Cezar și-a Romei coboară, intră-n dezastru !

(La ultimele cuvînte ale regelui se aude tropot de cal în năprasnică goană, oprită în curtea palatului.)

UN COPIL DE CASĂ :

Grăbit vestitor a venit și cere să intre-la rege !

(La încuviințarea lui Burebista, Copilul de casă iese și, pe dată, Vestitorul înaintează,

în marea mișcare a tuturor, cu ochii țintîți la rege, făcînd cuvenita închinare.)

SCENA 5

(Acciași și Vestitorul.)

VESTITORUL :

O, doamne, în goană, furtună, alerg eu vestea cea bună :

Cezarul e mort, iar trupu-i, pe rug înroșit ridicat,

În flăcări Roma cuprinde, războiul civil îl
aprinde !

(Mare mișcare, emoție greu stăpînită la geții
comați.)

De patruzeci de junghere, pieri străpuns în
Senat,
Cînd nobilul Brutus și ceilalți, cu sete l-au
înjunghiat !
Și ce-a mai fost o să spună un alt vestitor,
ce-o veni
În urmă, iar eu, cu acestea, în grabă la tine
gonii !

(Se înclină și iese, la un semn al regelui ;
în marea mișcare ee se dezlănțuie, geții
comați se îmbrățișează, sfetnicii, radioși, îl
incadrează mai de aproape pe rege, radiînd
și el, înalt, în reflexele de o strălucitoare
lumină ale decorului, cum s-au aprins mai
înainte — de un roșu de foc, atunci — sub
prevestirea și relatarea incendiului Romei și a
Imperiului ei. Atmosferă de sărbătoare ;
atitudine distantă și tonus coborît, la tarabostes.)

SCENA 6

(Aceași, minus Vestitorul.)

BUREBISTA

(luminos și înalt, în focul de raze revărsat
din înaltul tronului, din Ochiul sacru, cu
privirile la acesta) :

Mărirea zeului nostru se-arată de-a pururi
și-n veac —

El, Kimeros, trup de lumină, Ochiul veghind
din înalt !

INTREAGA ASISTENȚĂ

(ridicînd dreapta, strigînd cu înflăcărare ;
tarabostes, reținut, cu glas moale, cu mișcare
înceată) :

Măritului nostru rege, de-a pururi victorie !
Glorie !

BUREBISTA

(privind cercetător — în ecurile abia stinse
ale urării — către tarabostes, oprindu-și pri-
virile asupra lui Bicilis și Zoltes) :

Pe cit s-ar părea, nu-i „vestea cea mare“ ? !
Nu dați mulțumită ? !

BICILIS

(parcă luptînd greu cu mîhnirea) :

O, rege, ne doare cealaltă năpastă, arșița
cumplicată
Ce țara ne-nceinge, tot ce e rod și viață ne
stinge.

BUREBISTA

(în jocul dinainte, în mișcare vie) :

Da, arde de patima celor din Roma, asupra-î
să vie,

Mai arde de patima noastră, cu toți să
urcăm în domnie !

(În tonul străvechilor formule-litanii, cu pri-
virile ridicate la Soarele de pe înaltul tro-
nului.)

Cînd raze de moarte, o, Soare, trimiți peste
țară, Făptură !

(Dureros, cu mîinile întinse către Ochiul
sacru din același înalt, sub razele-i cernite,
acum.)

În patimi, o, Kimeros, negru scipești : stai,
Cimilitură !

(Cu privirile coborînd peste tarabostes.)

Se urcă, 'n al vremilor crug, pămîntul și zeii
pe rug,

Prin Patima lor preasfîntă, Firea, neamul să
mîntuie !

(În schimbare de ton, către cei doi sfetnici,
coborînd de pe tron.)

Iar noi vom purcede chiar miine, în zori,
spre Muntele sfînt,

Voința zeiască s-aflăm, să-mplînim cerescul
cuvînt.

(Întră în camera de taină, urmat de cei doi
sfetnici și de Acornion. Adunarea începe să
se împrăștie : întîi, cei patru geți comați,
apoi Medopa și Cotison ; însă cel dintîi se
oprește să asculte vocile care se apropie, cîn-
tarea „Caloianului“.)

SCENA 7

(Medopa, Bicilis, Zoltes, Centozaera, Balas,
Clagissa, Derzenus, Gaidrea și Corul de fete.)

CORUL DE FETE

(cîntînd în ton pătrunzător, apropiindu-se,
treclînd pe sub fereastră și apoi depărțin-
du-se) :

Enc, Ene, Caloiene,
Fața, fruntea e ca neaua,
Dar din cer îți cade steaua !
Tu acolo să te-nalți,
Semnele să le defaci,
Să coboare ploile,
Tot potop, ca să ne ude
Țară, holde, paparude !

BICILIS

(în ecurile, ce se sting, ale „Caloianului“, în
atmosfera și în spațiul vast, dezolant, creat,
către ceilalți, strînși în stînga, în față, după

ce Medopa a ieșit, lăsînd ușa întredeschisă, sub privirile crunte ale protagoniștilor) :

De-acuma nu-i timp de pierdut, nu-ncape zăbavă !

Veniți, la noapte, la mine, cu toții să chibzuim.

În taină : cum este mai bine să-l trimitem pe rege în slavă ?

(Ies, oarecum furîșat.)

CORTINA

Tabloul 7

(Scena înfățișează sala de oaspeți din casa lui Bicilis : uși, în dreapta și în stînga, în fund. În dreapta, în față, un divan ; înaintea lui, o masă ; în spate, așezat pe o poli-cioară, un corb de bronz își întinde aripile și ghearele deasupra lor. Încăperea, predominant în galben și negru ; obiecte și decor geometric, în spirale, cîrlige etc., într-o atmosferă coresponzătoare. E noapte.)

SCENA 1

(Gaidrea, Clagissa.)

CLAGISSA

(venind din stînga, împreună cu Gaidrea, conduși de Bicilis, care se retrage chiar de la ușă ; cu reproș afectuos către cel dintîi) :

Seama n-ai luat, ca limba flecară,
Taina din piept, să n-o scoată-afară !
Te-a descusut mult și bine Medopa.

GAIDREA

(cu aer plictisit) :
Mult a-ntrebat, nimic n-a aflat !

(Se așază pe divan, privind într-o doară la corb. Clipe de așteptare. Sub conul de umbră, lumina mohorîtă proiectată de acesta îi închide acum în cercul ei. Apare Bicilis, cu o stacană de vin și cu trei cupe, puse pe o tavă, cu care se îndreaptă și le așază pe masă, în fața oaspeților.)

(Gaidrea, Clagissa, Bicilis.)

BICILIS :

Vin să aduc, din vremea de aur,
Bine ascuns și păstrat : un tezaur
De arătat și-mpărțit cu ai tăi.

CLAGISSA

(sculîndu-se, la invitația mută a lui Bicilis, care le toarnă vin, luînd cupa și ciocnind cu acesta și cu Gaidrea — care s-a sculat de asemenea — și închinînd) :

Get de soi : sînge curat.
Vinu-l beau nebotezat !

(Soarbe cupa pînă la fund.)

GAIDREA

(închinînd, la rîndu-i) :
Get de neam : adevărat.
Multe fac mai aminat !
Vinu-l beau nepregetat !

(Soarbe pînă la fund ; Bicilis ia doar o sorbitură și vrea să toarne din nou în cupe, oaspeților, care s-au așezat, cînd, deodată, privirea îi este atrasă de Medopa, care tocmai a intrat, pe aceeași ușă, deschisă.)

SCENA 3

(Bicilis, Gaidrea, Clagissa, Medopa.)

MEDOPA

(înaintînd către cei dintîi, în mirarea, mascată, a lui Bicilis și în evidenta plictiseală a celorlalți doi) :

Scumpe Bicilis, să-ngădui nou oaspe,
(cu ton așezat, cu poantă ironică, în final)
Nepriecut la băut, zaiafet,
Să v-asculte glumind înțelept !

(Se așază, la invitația, destul de rece, a lui Bicilis, la dreapta lui Clagissa, mai la margine. Tăcere apăsătoare.)

GAIDREA

(rupînd tăcerea, cu supărare și plictiseală, către Medopa) :

Află că este curată robie,
Înțelepciunea, fără beție !

CLAGISSA

(mai ascuțit) :
Pururea, mințe ! Dar fără folos
Și, dimpotrivă, cu mare ponos !

GAIDREA

(continuînd, semiconștient, jocul, spre a se răzbuina și, totodată, spre a-l scandaliza pe Medopa, ca să plece, luînd stacana și turnînd

în cupe, în deschiderea jocului „Lauda nebuniei”, spre surparea Minții ; preludiu, în parodie, sub auspiciile zeului-vin, al comediei și al tragediei, la marea tragedie finală, încheind în tonalitate tragică) :
Iar eu cred că-i drept să fie,
Țării, nouă tămălie :
Cel mai mare băutor —
Cel mai mare dregător !
Așezare înțeleaptă :
Vinu-l drege, țara-ndreaptă !
(Soarbe, iar, cupa, pînă la fund.)

CLAGISSA

(*in același joc, cu ton ironic-persiflant, către Medopa*) :
Nu-ncredința-nțelepciunii viața !
Fără folos ne-am tot frământat !
Scumpe Medopa, singurul leac
E să te-așterni pe băut și dansat !

(*Se scoală și, prinzîndu-l de mină pe Gaidrea, pornesc să danseze, invitîndu-l, „reverențios”, și pe Medopa, care pare că privește pe deasupra lor.*)

CLAGISSA ȘI GAIDREA

(*in joc de scenă corespunzător, acum și mai departe*) :
Astfel, mereu voios vom petrece,
Bind și jucînd deșăntat la ospete !

CLAGISSA :

Strașnic crește băutorul
La picioare, 'n fus, turnat !

GAIDREA :

Se-nvrîște vîu pe ele !

CLAGISSA :

Viu răsare ne-ncetat !

(*Continuă, și mai aprins, jocul, acum altfel furibund, sugerînd dereglarea minții, cînd și umbrele, mari, ale picioarelor apar proiectate astfel.*)

MEDOPA

(*in ton persiflant, în joc acuzat*) :
Jos cu mintea ! Sălțați, picioare !¹⁰
Cîrji, picioaroange : mai sus de soare !

¹⁰ Raportul cap (minte)-picioare (nesăbuiță), în ordinea firească, sau invers, atît la propriu cit și la figurat, poate fi considerat drept o constantă în formele culturii geto-dace, izbucnind puternic, la propriu și la figurat todeauna, la cumpăna secolelor III și II î.e.n., în istoria dacilor, sub regele Oroles, Pajura. Astfel, acesta : „ca pedeapsă pentru slăbiciunea arătată de oștenii săi în lupta împotriva bastarnilor, le-a poruncit să pună capul la locul picioarelor, atunci cînd voiau să doarmă, și să facă soțiilor serviciile pe care, mai înainte, li le făceau acestea” (la Trogus Pompeius, XXXII, 3, 16).

CLAGISSA

(*inclinînd către Bicilis și Medopa*) :
Pentru Firea pătimașă, telurică, dreptpămînteană,
Nu, 'nțelepciunii, rece, stearpă, uraniană !
(Soarbe pînă la fund ; trece, apoi, și se așază lingă Bicilis.)

GAIDREA

(*inclinînd și el*) :
Beau mereu, să curgă, iară,
Ploaie mare pe ogoare,
Rodul să-l aducă-n țară !

(*Soarbe pînă la fund. Au intrat Derzenus, Balas, Zoltes, apoi Centozaera, care merge imediat la Bicilis, cu nobilul Cotison, adus de el ; joc de scenă mut. Bicilis s-a ridicat de pe divan, venind înaintea lor.*)

SCENA 4

(*Cei dinainte și Derzenus, Balas, Zoltes, Centozaera, Cotison.*)

DERZENUS

(*inaintînd, aprins*) :
Să păzim întocmirea din veacuri
A pămîntului, vechiului zeu,
Îmbelșugat urcînd tot mereu,
Dar acum a slăbit, destrămat,
Schivnic, silnic stîrpit, ca spurcat !

(*Exclamații de aprobare din partea celorlalți, care înaintează să dea mină cu Bicilis și cu Clagissa, salutîndu-l mai rece, cu mirare, pe Medopa.*)

MEDOPA

(*netulburat, către Derzenus*) :
Dirz ești, Derzenus, în vorbă și-n faptă,
Însă nici una nu este-nțeleaptă !

BICILIS

(*privindu-i cu înțeles pe ceilalți, dintre care Derzenus, Centozaera și Balas rămîn în picioare, iar Zoltes și Cotison se așază ; arătînd spre Medopa, vorbind batjocoritor*) :
Cel dintîi taraboste-a venit,
Să audă ce n-a auzit,
Azi dimineață, la pîndă, 'n palat ;
Cercetînd orice gînd : „E curat” ?

MEDOPA

(*nelăsîndu-se provocat, cu ton liniștit, sfîtos și larg, căutînd să și-i apropie pe ceilalți*) :
Cinstiți, viteji, străluciți tarabostes, cunoașteți
prea bine
Cuvîntul ce urcă la noi, de la zei și-ntocmiri
din vechime,
Pe care Derzenus le-a tot lăudat cu
atîta-nfocare,
Cuvîntul ce spune sub cîte amaruri au tot
pătimit

Acei ce, sătui de-ntelepți, cu sete, i-au omorît !
Dar au căutat să-i găsească, apoi, cu sete
mai mare !
Cred, dar, că nu-i bine, de patimi cuprinși,
s-aruncăm peste punte
Vechi datini și noi întocmiri, prin care țara
stă frunte
In fața lumii, iar noi, cit mai sus, în
Marele Sfat...
(*În lin coboritor, împăciuitor acord final.*)
Când sfetnic e chip de lumină, 'nalt sfeșnic,
în noaptea vremilor !

ZOLTES
(*ridicîndu-se, iute, în debit corespunzător,
după ce a schimbat repezi priviri cu Bicilis*) :
Ei bine, ce spui, înțelepte Medopa, de-al
Romei Senat ?
Cuprinde, sau nu, tot ce-a fost mai ales,
mai vrednic în veacuri ?

MEDOPA
(*în jocul dîntii*) :
Destui au, ca stemă, numire : Necinste, Pîră
sau Jafuri !

ZOLTES
(*în același joc*) :
Dar nu cuprinde și patricieni, vestiți cavaleri
Intrați glorios în vechiul Senat — nu astăzi,
nici ieri,
Clarissimi, cu toți — cum sîntem și noi,
strălucitii —
A Romei cunună și cap înțelept, păstrător
de tradiții,
Cinstiri ce viază de cînd căpeteniei, noroade
durează ?
(*Se așază, după ce a aruncat, roată, priviri
ascuțite.*)

CLAGISSA
(*ridicîndu-se iute, vorbind cu emfază, lîn-
du-i-o înainte lui Medopa, care vrea să
răspundă*) :
Am fost și vom fi a țării cunună, cap și
senat !
(*Se așază din nou.*)

BICILIS
(*de asemeni iute, cu emfază*) :
Dictatorul Romei, primejdie mult și prelung
trîmbițată,
S-a dus de pe-nalt Capitoliu, să fie la morți
greu despot !
Să piară și-al nostru cu el : în cădere
îngemănată !

BALAS
(*idem*) :
Cu Cezar pierind sub junghere, dispăre stafia
robiei !
Să piară, acumă, din țările noastre, și-a
tiraniei !

MEDOPA
(*sarcastic, către Balas, Medopa și Clagissa,
oprindu-se, stăruitor, asupra lui Bicilis și
Zoltes*) :
Rămîne să luați și bani de la Roma, că
pilde — ați luat !

BICILIS
(*vorbind de sus, sentențios*) :
Pe nimeni n-atinge ce-ai spus, fățiș sau mai
strecurat !
Iar pilde luăm, după cum ne-a-ndrumat
Burebista, el însuși :
Să nu pregetăm să-nvățăm de la alții, de-ar
fi chiar vrăjmași !
Și, deci, învățăm : cînd țara e-n joc, no
înlăturăm
(*sacadat*)
Pe cine-i de vină de jalea și foamea sub
care-o vedem !

MEDOPA
(*în jocul dinainte*) :
Știm, jalea și foamea ta strigă : regatul să
stea-n destrămare !

BICILIS
(*în jocul dinainte, sentențios, de sus*) :
Nu este cuvîntul cel drept ! Știm toți : este-a
țării scăpare !
Și, iată : Cuvîntul cel drept ne cheamă, și
noi vom urma
Străvechile noastre datini, de cînd este țara
și lumea !
Nu este așa, cinstiți tarabostes, nobili din
veacuri ?

BALAS
(*întunecat*) :
Pămîntul e-neins sub soarele-n flăcări, și fără
folos.
Sînt sfințele datini străbune : cu toate rămîn
de minciună !

ZOLTES
(*insinuant*) :
A fost ceva de nespus, nemaiauzit, întîmplat :
Pe rînd, mulțime de soli n-au murit, la cer
n-au urcat.
De zeu lepădați, erau huiduiți, scoși afară
din rînduri !

BICILIS
(*în ton profund, insinuant, cu durere pre-
făcută*) :
Firește, nici unul din noi n-a putut să nu
cadă pe gînduri.
Văzînd toate-acestea și altele încă ! Ar ține
prea mult
Să spunem totul, în ceasul ce-aleargă cu
Foamea și Moartea în țară !

MEDOPA*(cu ironie, spre a-i „dezumfla“):*Fărăte, și-acestea rămân de nespun, auzit,
sau făcut!**ZOLTES***(condescendent):*Oricând, înțelepte, voiești să le-ascuți,
(cu anumită morgă)

Le spunem, ceilalți, înțelept rătăciți.

CLAGISSA*(ascuțit):*Cu-amăgiri la vitejie,
Ne-a împins la căsăpie!**DERZENUS***(aprinș):*Umple, larg, cu geți comați,
Cin, rărit, de pileați!**GENTOZAERA***(in ton acuzator):*Nici la Sfat n-avem cuvint,
Nici cuvintul, crezământ!**BALAS***(cu ciudă):*

Ce mai Sfat! Sub ani uitat!

DERZENUS*(aprig):*Deci, să ținem, singuri, sfat,
Să găsim, la toate, leac!**BICILIS***(cuprinzându-i pe toți, cu privirea și cu gestul):*Chiar sintem, cu toții, vârtutea, brațul și
minte-nțeleaptă,
Veghind peste țară, norod, din rele, năpastă
să-l scoată.Iar cit privește mijlocul, ni-l dă înlesnit,
Burebista,Când merge, 'nsoțit doar de sfetnici, la Marele
preot, cuvintulDe moarte, viață să afle! Dar o să-și afle
mormintul,Cum e rinduit când, rege-n răstriște, nu
poate-impliniMenirea și rostul din veac: să urce-n al
cerului arc,Jertfelnic la care se-nalță în suliți, junghere
purtați!**BALAS***(crunt, agutind pumnalul, pe care și l-a scos
de la cingătoare):*

Urce la Vadul înalt,

Ploile să le dezlege,

De-a pururea, morților rege!

ZOLTES*(sculindu-se, insinuant și violent totodată, cu
jocul mâinii stîngi):*

N-așteptați să urce-n slavă,

Dacă stînga stă beteagă!¹¹*(Mișcare de aprobare; Gaidrea, mai moderat,
iar Centozaera, foarte interesat, nu par, to-
tuși, decizi, în timp ce Cotison s-a întu-
necat.)***MEDOPA***(sculindu-se și ridicînd, el, dreapta; cu in-
dignare, apoi, corespunzător, cu ironie, com-
pătimire, captare a bunăvoinței, acuzator):*
O, doamne! E cu putință? Nobilii noștri
de seamă,*(în jocul corespunzător de tonuri și lumină)*
„Inalte-obraze“ să-ntindă, aprins, obraze de
spaimă?Să scoată, înalte cuvinte și strigăte
înverșunateCă rodul și binele țării cresc din a regelui
moarte?Ce gânduri, cuvinte și fapte demne de
Marele Sfat,De spița noastră străveche, cu care ne-am
tot lăudat!*(In alt ton, mai larg.)*Privesc la voi, foști războinici, și ochii se
umplu de-amar!Voți să fiți de poveste, mînjind un trecut
legendarDe lupte de seamă, la curțile trace slăvite,
cîntate?Și-acuma, cu ce să v-aseăm? Să spun că-mi
păreți ca o haită*(mișcare de indignare, reținută, la semnele
pe care le fac Bicilis și Zoltes; Cotison pare-
absent)*Goniți pe urme de sînge,
*(arătînd, acuzator, spre Bicilis, care ia un
aer de superioritate, surzînd, batjocoritor)*De-acest gonaci prea isteț,
*(pus în lumina corespunzătoare, a zîmbetu-
lui-rînjat)*Ce vă biciuiește din urmă, dar el zîmbește!
1 vedeți?*(Solemn, către Bicilis.)*Bicilis, ești bici de prigoană și moarte al
neamului get!*(Arătînd, acuzator, spre Balas, care se reține
cu greu.)*Tu, Balas, te-ai tot ridicat, năpustit ca o
bală, o fiară.Pe toți să-i tirăști să ucidă — nemernici —
vînatul domnesc.Sfințit împărat, cerb de aur — al gloriei
neamului faur!*(Către Zoltes, carnasier și el, în același joc,
și de lumini.)*¹¹ Cu mina stîngă erau executați regii
sacri condamnați.

Tu, Zoltes, zîmbești, tot-spînatec¹², lucind,
strălucind ca un zlot,
De care-ai primit cu grămada, ca neamul
s-ajungă ilot.
Să nu se ridice în slavă, să fie tîrît la
pămînt,
S-ajungem robi și „mișei“ : noi, care urcăm
și la zei !
(Către ceilalți, larg, profund, interiorizat, in-
vitînd la reflecție.)
Și, acum, o rugă : gîndiți cu cine și ce
făptuiți !

(Se așază, săgetat de privirile crunte ale lui
Balas, de cele mai mult sau mai puțin voa-
late ale lui Bicilis și Zoltes.)

COTISON

(ridicîndu-se înnegurat, vorbind sever și oare-
cum distant) :

Din spița zeiței „Coroană a gliei“, Cotys,
născut,
Al buneci-credințe glas de-apărare, smerit îl
ascult :
„Cotison, din viță regească, din mulți străbuni
regi vestiți,
Nu vreau ca tu și urmașii să fiți mai puțin
străluciți.
Pe câmpul de luptă, la Sfat, în tot ce roștiți,
făptuiți !“
Eu însumi nu vreau să ne-trecem unii pe
alții, nesocotit.
Și, apărător al cinstei, vă chem : cinstit să
luptăm.
Strîngînd, pe dată, oștire, țara s-o ridicăm,
Să ceară ea însăși un rege, pe cine, în
răstriște, alege.
Cum spune, la „Regi“, în canon de viață și
rod dătător !

BICILIS

(înaintînd iute, vorbind ascuțit) :

Eu spun, dimpotrivă : mai bine să fie un
singur omor,
Decît să încingem, toți dacii și geții, o horă
de moarte.
Ca riuri întinse, de sînge, întreaga țară s-o
scâlde !
(Incheie, aruncînd o privire cercetătoare a-
supra conjuraților.)

ZOLTES

(sculîndu-se, și el, iute, vorbind tăios și
„doctoral“, lui Cotison) :

„Pe regi și tirani să-i țintești, totdeauna, de-a
dreptul la cap !“
Cum spune acel vestit înțelept elin
Callimach !¹³

¹² Chiar este Spînul din dramă, colo-
rat, indicat și prin nume, de la aur (din
forme indoeuropene, trecute și în limbile
slave).

¹³ Instigînd la răpunerea lui Alexandru
Machedon, devenit tiran, cuvinte de acest
gen ar fi spus filozoful Callisthene, ne-
potul lui Aristotel (Plutarh, „Alexandru“,
cap. 55).

COTISON

(în jocul dinainte, către Zoltes și Bicilis) :
Niciînd nu le-am fost ucenic, nici pilde nu
iau de la greci,
Nici semne nu port sau meniri străine de-un
neam de viteji,
(cu gest spre corb, care-și proiectează acum
umbra peste toți, în timp ce — lumini
oarbe — ochii îi joacă, sinistru, în flăcări)

Cum strigă pe armele, faptele tale, Bicilis,
un corb,
Rea piază și pasăre-a morții, augurul lipsit
de noroc,
Stîndard și-ndreptar al vicțiî pe care le
poartă doar celții,
Pe care-i vedem în mormînt, sau duși, ca
nisipul, în vînt.
(Cu o undă de duioșie în voce.)

Pe armele Daciei mele, lucește, vrăjînd
orice-adînc,
Un alb inorog, cu corn de belșug, cu ochii
de foc !
(Ridicînd dreapta.)
De el luminat, eu, dreapta ridic ! De voi,
mă despărț !
(Pornește să iasă.)

BICILIS

(în jocul dinainte) :

Cotison, să știi : inorogul, ce-mpunge, ia-n
coarne proverbul,
Cuvîntul de noi lăudat nu este, nu poate fi
cerbul
De aur, cu cornul domniei, pe care-l vînezî,
luminat,
(sarcastic)
Să urci pe tron văduvit, iar noi... doar în
Marele Sfat !

ZOLTES

(în jocul dinainte) :

El este albul de spaimă al celor ce fug,
vlăguțiți,
Culoarea albă de moarte, pe-„Obraze“ din
patru regate,
În lupte nimicitoare de pileați străluciți !

COTISON

(cu suverană demnitate, distant) :

Prea mult, și-n zadar, fiecare-am vorbit ! Iar
pe oameni îi poartă
Mai buna sau reaua lor fire, mai buna sau
reaua lor soartă !
(Se îndreaptă spre ușă și iese.)

SCENA 5

(Aceiași, fără Cotison.)

BICILIS

(ironic, sarcastic — apoi sever — către Me-
dopa, care s-a sculat și a pornit și el să
iasă) :
Ascultă, înțelepte Medopa, ce spune înțelep-
ciunea,

(Derzenus, Clagissa și Gaidrea se postează în spatele copacilor, Balas, în spatele stîncii, Bicilis, Zoltes și Centozaera, în stînga, în umbră, căzînd grea, a copacilor. Moment de mare încordare : apoi intră în scenă Burebista și cei doi sfințnici, iar Bicilis, Zoltes și Centozaera se înalță din umbră, înaintînd brusc și iute.)

SCENA 2

(Burebista, Deopus, Vezina, Bicilis, Zoltes, Centozaera.)

BUREBISTA

(încruntînd din sprîncene, cu ton stăpînitor) :
Ce-nseamnă năvala, 'nțelepți tarabostes ? În seara tîrzie,
La margini de țară, la margini de codru,
jucați comedie ?

BICILIS

(cu o undă de ton insolent, pentru a folosi cît mai mult cîmatul surprizei și al provocării, pe care scontează, în joc acuzator) :
E joc de coroană de rege ! Cumplit, pe viață și moarte !
La marginea Lumii cuminte, de tine-nșelate,
trădate :
E jocul coroanelor regilor traci, de tine furate !

(Scurtă mișcare în lături a lui Burebista, în timp ce sfințnicii se apropie mai mult și oarecum îl acoperă, la dreapta și la stînga.)
Nu faceți nici o mișcare ! Sînteți și aici în coroană
(punctînd cu mîna în jur, în timp ce umbrele conjurațiilor apar prelungite, în amurg, iar Balas rămîne, mai departe, mascat de stîncă)
De arme, apărare a țării sub Foamea și Moartea în goană !

BUREBISTA

(distanțat, cu dispreț) :
Voi, calpă noblețe ! Cu mîini ce se vor cu sînge pătate ;
De sînge urcînd în veci pe frunțile voastre-nfierate !

ZOLTES

(ironic, la început) :
O, rege, care și-acuma ne-nveți, sfichiuiești ca magistrul
Cel mare al neamului get ! De ce nu spui că sinistrul,
Cumplitul joc regicid e sortul coroanei încine
Pe fruntea-n primejdii mereu : în slavă, de fulgere, aprinse ? !

CENTOZAERA

(sever, dar cu anumită reținere) :
Trimite, 'nțelept, oștenilor tăi, porunca cea mare :

Să plece, coboare în Geția voastră, în Țara de jos !
Cu-un mare sigiliu apoi o-ntărești : jurămînt pe Zamolxis.
Sigiliu preasfînt care-nchide, deschide-al vieților mers.

SCENA 3

(Aceiași și Derzenus, Clagissa, Gaidrea.)

DERZENUS

(înaintînd iute, cu umbra-i devansîndu-l, în timp ce, în același joc, Gaidrea ocupă capătul de sus al cărării spre poiană, Clagissa, pe cel de jos) :

Doar astfel desigilăm a cerului boltă, pustie.
Pecetea pe care a pus-o acolo trufaș-a-ți :
domnie !
Cînd, roș-rotocol, la ceruri se urc, secați-șerprii-suc.
Să sugă ploaia, tu pleacă pe urma cetelor tale.
Precum sfînt cuvîntul : tiranii și apa curg tot la vale !

CLAGISSA

(în același joc) :
Să fugă ochiul de vrajă, lumina hooță, de seară.
Din drept așezate, acumă surpate, tronuri, hotare !

BUREBISTA

(profund și larg, căutînd să așeze elementele în tulburare, fixîndu-i cu ochii, magic, și că să cîștige timp) :
Nu cade și țara, cînd capul ales de Pămîntul cuminte.
De Buna-ntocmire, să-și urce vitejii spre nemurire.

Pe treptele lungului șir de strămoși suind din morminte.
Trist rege, viclean lui Zamolxis, n-a stat credincios nici lui însuși ?
Fugar, n-a tras din arcu de munți, pînă-n margini de lume.
Asupra oricărei oștiri ar veni din larg și genune ?

(In gest larg spre Muntele sfînt, cu Ochiul-Minte care fulgeră acum, luminîndu-și serpentinele, „circumvoluțiuni cerebrale“.)
Sub Ochiul Muntelui-Creier-spre-Ceruri, mintea-și turtește ?
Icoană a zeului : fuge, își stinge puterea regală ?
Ochi-sfeșnic : se pleacă, își surpă coloana de veghe, solară ?
(In prelungirea umbrelor serii, Burebista pare, o clipă, înălțat pe o coloană.)

CLAGISSA

(care, aplecat și plecat de sub privirea regelui, privește în josul cărării) :
Din vale, un grup de oșteni... acum spre noi s-a urcat !

(*in continuarea aceluiași joc — ritual, politic, psihologic : degradarea regelui înainte de execuție ; sarcastic, crescînd, cu umbrele ce-l înfășoară, cu profilul său ascuțit, asemenea cu al corbului ginții sale, opus în totul și-n toate lui Burebista, zamolxeanul*) :

Te-naltă... ochi-sfeșnic : etern pe coloană, în
suliți purtat !

DEOPUS

(*care s-a repezit la Bicilis, reținindu-i stînga, în timp ce Vezina caută să-l acopere, din aceeași parte, pe rege*) :

La stîncă, o, regele meu !

BUREBISTA

(*mercu stăpînitor, calm*) :

Cu fața la dușman, mereu !
(*Retrăgîndu-se spre stîncă, el cade într-un genunchi, rînit de moarte, cu ochii înălțați, sprijinit de întiul sfetnic, în timp ce Balas, cu pumnalul scos, fuge spre stînga, iar ceilalți, în contururi fantomatice, apar în joc, sugerînd dereglarea minții*)

Eu plec... păstrați însă Geția... mare și...
nemuritoare.
(*Cade în brațele lui Deopus, cu fața spre Muntele sfînt, dîndu-și suflarea*.)

BICILIS

(*in claudicație pronunțată, din unghiul de încheiere a șirului conjurațiilor, oprindu-se cu toții, o clipă, cu stînga ridicată, mereu sarcastic, prelung, sinistru, sfîrșind în notă demențială*) :

De ripă, țara ne-ai dus ! La Malul nebun,
te-am răpus !¹⁴

DEOPUS

(*plecîndu-se, împreună cu al doilea sfetnic, asupra regelui mort, susținîndu-i capul ; cu lacrimi în glas, privind în direcția fugarilor*) :
Besmeticii, pe rege au răpus și acum aleargă,
nebuni.
Să sfișie viu trupul țării, să-ajungă, oricum,
ei, stăpîni !

VEZINA

(*privind departe spre înălțimile Muntelui sfînt, cu gest spre capul regelui*) :

De ce-ai lăsat, o, Munte preasfînt, să
fie-omorît ?

DEOPUS

(*in timp ce zarea e inundată de un roșu închis, mohorît*) :

O, iată ! Sub zarea de sînge, cumplit înroșit
mohorît,
Se-nclină capu-i trist : în veac, despodobit !

¹⁴ Calvariae locus al regelui și neamului său, încă și sub Decebal. — în „joc secund” la acela al Rațiunii, Kimeros, „loc” mî departe de Cîmpia Turzii.

(*Cei dintii, cei patru geți comați și alți oșteni*.)

DEOPUS

(*către Al treilea și Al patrulea get comat, în timp ce Intiul și Al doilea se reped să-l susțină și ei pe rege, iar alți oșteni se reped să improvizeze un pat de crengi*) :

Vă duceți degrabă la Înalt preasfîntul zeu
Deceneu,
Să vină, să-l ducem pe rege-n cernită Cetate
de scaun,
Să-i facem slujba din urmă în mijlocul
neamului său !

(*Al treilea și Al patrulea get comat pornesc pe cărarea din dreapta, în sus, pierzîndu-se în curînd ; oștenii plecați vin cu patul de crengi, pe care este așezat regele, iar ceilalți se rînduiesc în semicerc, sub umbrele serii coborînd, acum, iute ; Deopus, către Burebista, cu tonul solemn al panegiricului regilor, după ce s-a inclinat adine*.)

Nalt la stat, la chip frumos,
Niciodată minios ;
Totdeauna luminat,
La gîndire și la fapt.
O, bărbat preaminunat,
Luptător al lui Zamolxis
Cum din veacuri n-a mai stat !
Tu, viteaz ca nimeni altul
Cîți se află sub înaltul,
Largul cerului cuprins :
Nici un dușman nu te-a-nvins !
Doar ai tăi, cînd te-au ucis :
Un jungher pe Cap de Soare,
Slava, în giulgiu să-nfășoare !

INTIUL ȘI AL DOILEA GET COMAT

(*intonînd bocetul de moarte*) :

Mîndra țării primăvară,
Te-au ucis în fapt de seară,
Cu suflarea lor turbată,
Zmeii de la miazănoapte,
Duhuri rele-n vorbe, fapte !
Cu suflarea lor nebună,
Zmeii de la soare-apune :
Să ne smulgă-n hău, genune !

TOȚI GETII COMAȚI

(*in același joc*) :

Făt-Frumos, cap-impărat,
Sus, în slavă, te-ai urcat :
Cui lași neamul, dezbinat ?

(*in prelungirea motivului cap-ochi-munte, lumina mare a radiat, mai înainte, asupra pesterii sacre, în depărtări — „sub sprînceana muntelui, Ochiul sfînt al zeului” — ca, apoi, în noaptea ce se lasă din ce în ce mai adîncă, din hăurile planului întîi, să se întindă, iar, vidul orb, asemenea celui de la început*.)

DEOPUS

(cu privirile spre Muntele sfânt, cu dreapta ridicată spre el) :

„Ochiul sfânt al lui Zamolxis“,
Sus, pe-al muntelui amvon,
Deceneu, etern, cu tiara,
Ia coroana, 'n veac, de domn !

CU TOȚII

(înalți, cu dreapta ridicată, cu privirile afinite spre Muntele sfânt, al cărui ochi, puternic conturat, fulgeră iarăși lumina strălucitoare, dominând scena, vidul orb) :

Deceneu, etern, cu tiara,
Ia coroana, 'n veac, de domn !
(Impresurându-i pe cei patru geți comați, care ridică patul de crengi, cu regele, cu dreapta întinsă către acesta, cu ochii spre înalt, sub lumina lunii și sub fulgerarea stelelor.)

Drept te-nalți, sub stele, lună,
Unde regi, viteji se-adună,

Stînd, eu zeul, în cunună !

(Năprasnic, în iureș de joc și cînt sacral, în frunte cu Deopus și cu Vezina, în ritm, mișcare sălbatică, la unii geți comați, în timp ce — în ecouri de cîntări — venind din adîncuri și din înălțimi — regele este purtat, mereu mai drept, să se urce în cer, înalt, triumfal.)

Strigăte de bucurie,

Pod de hore cresc, te-mbie,

Urei în ciut de cununie¹⁵ !

(În continuarea jocului, la paroxism, pe scenă și în afara ei, sub rotirea și sub fulgerarea stelelor.)

Strigăte de bucurie,

Pod de hore cresc, te-mbie,

(în înalt, larg acord final de joc și cînt)

Urei, înalt, în veșnicie !

¹⁵ Cununia cu moartea, care este trecerea în nemurire (cf. și „Miorița“ următorilor).

C O R T I N A

Theater in der Westentasche din Ulm (R. F. G.)

„Teatrul de buzunar“ din Ulm, care a întreprins un turneu în țara noastră, mi se pare tipic, ca formulă, ca schemă de organizare și ca structură de spectacol, pentru rețeaua de teatre mici, marginale, insurgente, care proliferează în orașele din Occident, luptînd cu imense greutăți financiare, cu nepăsarea autorităților, cu indiferența marelui public, dar mîlîtînd pentru o artă necomercială, aptă să incite la meditație și chiar la acțiune. Aflăm, din programul de sală, că acest teatru „din buzunarul vestei“ e compus din opt actori (ce îndeplinesc, totodată, și funcțiile tehnice, scenotehnice și administrative), că Theodor Dentler, directorul, creatorul și, de peste un sfert de veac, animatorul lui, este și principal interpret, că sala, de 80 de locuri, e singura încăpere, în care se repetă, se joacă, se experimentează și se discută cu publicul. Repertoriul, profilat, cu precădere, pe o zonă a comediei și a satirei, e, totuși, variat,

pe așîzîntîndu-se Țarsele lui Hans Sachs cu scurte parabole brechtiene, cu o piesă-document ca Roza Luxemburg (Femeia roșie cu arma) și cu drame ale tinerilor dramaturgi vest-germani. Alături de Tankred Dorst, Rainer Werner Fassbinder, Franz Xavier Kroetz, Peter Handke, și Karl Wittlinger, autorul piesei prezentate nouă în turneu, face parte din generația unor tineri scriitori preocupați de contestarea structurilor sociale existente, antrenaji în elaborarea unor noi formule teatrale. Poate, mai puțin cunoscut decît conștrații săi, Karl Wittlinger, apreciat în deosebi ca scriitor pentru televiziune, ne-a oferit, într-o relatare epică, într-un registru umoristic nu lipsit de tonuri amare, prezentarea unui destin, în aparență, Karl Wittlinger, apreciat în deosebi ca scriitor pentru televiziune, ne-a oferit, într-o relatare epică, într-un registru umoristic nu lipsit de tonuri amare, prezentarea unui destin, în aparență, Cunoașteți Calea Laptelui? trasează avaturile existenței postbelice a unui fost soldat, care și-a pierdut în război actele de identitate, lupta lui chinuită pentru a ieși din an-

grenațul mecanismului birocratic, ce amenință să-i strivească viața. Oarecum livrescă prin situații, naivă în demonstrație, piesa, de fapt, o suită de scene picarești, legate prin prezența eroului central, și-a aflat o corespondență directă în montarea extrem de simplă, dar sugestivă. Am asistat la o reprezentație populară, ca ton, demers și stil de joc, în care decorul și scenotehnica sînt aproape inexistente, în folosul convenției. Metamorfozele, transformismul celor doi actori, jocul declarat, ostentativ teatral, ne-au convins de exersata capacitate a acestui extrem de restrîns colectiv de a comunica cu publicul. „Teatrul de buzunar“ din Ulm — oraș renumit prin catedrala sa din secolul al XIV-lea și prin gloria fiului său Albert Einstein — ne-a arătat, cu multă modestie, devotamentul unor animatori față de teatrul realist, „la zi“, adresîndu-se direct spectatorilor săi. Numele acestor actori-animatori: Christiane Peinert și Theodor Dentler, „oameni-orchestră“, care, dincolo de meșteșug și de profesionalitate, poartă cu ei credința în magia teatrului.

Mira Iosif